

Intolerabilius nihil insipienti beato. Philo.
supra

2375

Coy
huy
C
sicut
supra
lat. 6ll.

Oratione funeb. Carol. IV. 45.
Cujus domum frequentius aspiciatur,
hujus memoria strictius retinetur.
Clement. una. de reliq. e. ven. SS.

Sextus Pythagorici.

Sicuti recte institutis divinus favor arridet; ita
improbei consulta funestus sequitur exitus.
Plat. 6. II. 875. 7. Non nocet his dicere, quod bene dicitur.

I 60

angeb. 1.

FRANCI-
SCI HOTOMA-
NI IVRISCONSULTI
Legum Romanarum
Index.

Τῆς ἐπιμελείας δὲ λατρεύεται γίνεσθαι.

*Cum gratia et privilegio Caesario in Annos V.
Et Regis Galliarum in Annos XX.*

BASILEAE, APVD EPISCOPIVM
Iuniozem, M. D. LVIII.

10

FRANCIS
SCOTI HONORARI

IN VASCO
Legum Romanarum
Index

In Basiliensi

Universitate
in Anno V.
Regni Galliarum in Anno X. X.

BASILENSIS ACADEMIAE DISCIPLINAE

LIBRARIUS, M. D. LVIII.

D

FRANCISCVS

HOTOMANVS LE-

ctori S.

Peræpretium esse arbitror, tibi lector optime, scriptio- nis huius- ce meæ, consilijq; rationem om- nem breuiter aperire: quod cum editione superiore facere præter- missem, sensi meam mihi fraudi negligentiam fuisse. Cum duobus ab hinc annis, post argumenta in singulas Pædectarum & Codicis leges absoluta, magnū & laboriosum opus De uerborum quæ ad ius pertinent significatione, scri- bere instituissem, & quæ ad illud institutum meum per- tinerent, undiq; apud Græcos & Latinos scriptores stu- diose conquirerem, non incommode me facturum puta- ui, si legum quoq; Romanarum nomina, & breuem a- liquam significationem earum rerum quas uel iube- bant, uel uetabant, eo ordine quem in opere uniuerso se- quebar, colligerem: ut ea suum in locum, hoc est, sub lite- ram I referrentur. Quod idem & in senatuscōsultis, & in magistratibus, ut in Iurisconsultis factū studiosi ado- lescentes breui, ut spero, cognoscent. In hoc autem nego- cio quid officij mei fuerit, facile, ut opinor, quiuis intel- ligit summam scilicet cuiusq; rei leuiter attingere, & di- gitos, ut dici solet, ad fontes, hoc est ad auctores ipsos unde planius intelligi cuncta possent, intēdere. Ecce ar-

A 2 tenz

EPISTOLA.

tem dum huic operi incumbo, mihi literæ à Paulo Manutio afferuntur. Viro non modo eruditione admirabili, sed etiam ingenio planè singulari prædito, in quibus, quemadmodum consuetudo nostra fert, propter eius erga me benevolentiam, meumq; erga ipsum studium instituta, mihi cum de præstantissimis alijs suis consilijs, tum etiam de libro de legibus prope diem edendo, scribebat. Quare cognita, anceps me, ijs de causis quas quivis sua pte sponte intelligit, cogitatio suspensum incertumq; tenuit: dum amicitie nostræ nihil magis consentaneum esse statui, quàm humaniter ei dubitationem meam aperire, ut si ei uideretur, scriptum illud meum extinguerè, neq; unquam in manus hominum peruenire sinerem. Respondet ille pro sua singulari humanitate comiter, sibi non modò non ingratum, sed etiam iucundissimum fore, si liber ederetur. multaq; in hanc sententiam, quæ non tam ex iudicio, quàm benevolentia profecta esse facile intelligebam. Ita liber typographo missus, festinanter, instante nimirum Fræcfordiensi mercatu, impressus, eoq; deportatus, præstantissimum Pauli Manutij & insigne opus, ijsdem in comitijs honores iam omnes sic assecutum offendit, ut huic tamen nostro gratiæ non nihil relinqueret. Sic enim à plerisq; exceptus est, ut nulla propemodum exempla in alterum mercatum typographo superessent, nonnulliq; de illo imprimendo librarioli consilium inirent. Qua de causa faciendum iam putavi, ut alteram eiusdem libri editionem his nundinis adornarem: quantum ex diuturniore ueterum auctorum obseruatione, tum uerò ex Manutiani libri lectione iucundissima me-

liorem

EPISTOLA.

liorem aliquanto fore mihi quidem persuadeo . tametsi si quid adhuc in ea desiderabitur (multa autem eiusmodi fore , non mediocriter pertimesco) peto ab æquis lectoribus , primum ut instituti mei quod superius exposui , consilijq; rationem meminerint : deinde ut cogitent uel me inuito atq; ignorante superiorem editionem renouari à quibusdam typographis potuisse : illud quoq; petere non uerebor , ut aliqua huiusce culpæ pars occupationibus ijs tribuatur , quibus in multo maioribus , et , ut spero , melioribus libris edendis dies iam & noctes distineor : quorum nomina & inscriptiones , ne quid à me temporis caussa fingi uideatur , infra subscribam . Vale lector optime , & salue .

Iurisconsultus , siue de optimo genere iuris interpretandi.

Commentarius in libros quatuor Institutionũ iuris.

Commentarius de Verbis iuris.

Commentarius in aliquot Ciceronis orationes.

Commentarius in leges XII. tabularum.

De legis actionibus , & formulis antiquis.

Elementa antiquitatum Romanarum.

Observationum in Pandectas libri IIII.

INDEX RERVM,
DE QVIBVS QVAEQVE
lex lata est. Demonstrat autem quot,
quæq; leges perlatae sint. Nam ROGA-
TIONES omnes, quæ perlatae
non sunt, omisimus.

A

<p>D E Adulte- rijs, Iulia 43 de Aedili- bus, Furia 30 de Aere alieno, Valeria 93 de Aere alieno, Sulpitia 86 de Aere alieno Sempro- nia 81 Agraria Seruilia 84 Agraria Sempronia 81 Agraria Liuia 53 Agraria lex paulò post C. Gracchi necem lata 99 Agraria Appuleia 6 Agraria Cassia 12</p>	<p>Agraria Cornelia 20 Agraria Flaminia 30 Agraria Iulia 38 Agraria Licinia 49 Agraria Plotia 68 Agraria Titia 89 Agraria Thoria 89 de Alea, Titia, Talaria, Cornelia, Publicia 87 de Ambitu leges 98 de Ambitu, Calpurnia 11 de Ambitu, Cornelia Be- bia 18 de Ambitu, Fabia 27 de Ambitu, Iulia 41 de Ambitu, Pimaria 66 de Ambitu, prima Poete- lia 68 de Ambitu, Tullia 91 Anna=</p>
---	--

INDEX

Annalis Villia	96	tia	35
Annaria lex	5	de Carminibus infamibus	
de Annona, Clodia	14	pag.	98
de Auctoritate patrum,		de Censorib. Clodia	16
Menia	59	de Censoribus, Cæcilia	10
de Auctoritate patrū, Cu		de Censura, Aemylia	4
ria	25	de Cessione bonorum, Iu-	
de Auentino, Acilia	36	lia	45
B		Cibaria, Aemilia	4
de Bello Antiochi, Corne		de Ciuitate, Gellia & Cor	
lia	18	nelia	33
de Bello Macedonico, Sul		de Ciuitate, Calpurnia	12
pitia	87	de Ciuitate, Iulia	45
de Bello Mithridatico,		de Ciuitate, Pappia	62
Manilia	55	de Ciuitate, Plautia Papi-	
de Bello Mithridatico,		ria	67
Sulpitia	87	de Ciuitate, Mensia	59
de Bello Persei, Licinia,		de Ciuitate Romana	99
Cassia	51	de Ciuitate, Seruilia	85
C		de Clauo pangendo, Ge-	
Castrensis lex	101	nutia, Aemilia	34
de C. Mario, Cornelia	19	de Cn. Pompeio, Ampia,	
de C. Mario, Manlia	56	Lambiena	5
de C. Seruilio	99	de Coitionib. Duilia, Mes-	
Caducaria, Iulia	43	nenia	27
de Casare, Trebonia	90	de Collegijs, Clodia	16
de Caesaris prouincijs, Va		de Colonia Nouicomī,	
tinia	95	Claudia	17
de Caia Tarratia, Hora-		de Colonijs, Appuleia	6
		A	4
		de	

LEGVM R.

de Colonijs deducēdis, Li uia	52	leria	94
de Colonijs deducendis, Liuiā	53	de Dictatura, Antonia	5
de Colonijs deducendis, Acilia	1	de Dictatore	99
de colonijs deducendis, Aelia	2	de Donis & muneribus, Cincia	13
de Colonijs, Iulia	39	de Donis & muneribus, Titia	89
de Colonijs deducendis, Sempronia	83	de Duumuiris naualibus, Decia	26
Commissoria lex	18	de Duodecim tabulis, De cemuirales	26
de Comitijs, Aelia	2	E	
de Comitijs, Claudia	17	de Exulibus, Plotia	67
de Comitijs, Clodia	14	F	
de Comitijs, Fusia	31	Fabia lex	28
de Comitijs, Fusia	31	de Falso, Cornelia	23
de Comitijs	99	de Fœnore, Claudia	17
de Comitijs	100	de Fœnore, Duilia Mene- nia	27
de Consecratione, Papiria pag.	61	de Fœnore, Genutia	34
Curiata lex	25	de Fœnore, Iulia	39
D		de Fœnore, Licinia	49
de Damno à canib. illato, Pefulania	64	Fœnoris semunciarij lex pag.	98
de Damno iniuria dato, Aquila	7	Frumentaria, Liuiā	53
de Dedititijs, Atilia	8	Frumentaria, Sempronia pag.	84
de Defectione militũ, Va-		Frumentaria, Terentia Cassia	88
		de	

I N D E X

de Fullonibus, Cæcilia	10	de Iure Campanorum, Fu-	
de Furtis, Hostilia	36	ria	30
H		de Iure ciuitatis, Porcia	
de Heredum institutione,		pag.	72
Vellea	47	de Iure ciuitatis, Sempro-	
I		nia	83
de Iactu, Rhodia	76	de Iure ciuitatis, Seruilia	
de Incestu, Peducea	64	pag.	85
de Iniurijs, Cornelia	22	de Iure ciuitatis, Pappia	
de Intercessionem, Clodia		pag.	72
pag.	15	de Iure ciuitatis, Sulpitia	
de Iis qui legibus solvun-		pag.	86
tur, Cornelia	24	de Iure ciuitatis, Valeria	
Iudiciaria, Antonia	5	pag.	94
Iudiciaria, Aurelia	9	de Iure patronatus, Pap-	
Iudiciaria, Cornelia	19	pia	63
Iudiciaria, Iulia	38	de Iure Siculorum, Rupi-	
Iudiciaria, Livia	53	lia	77
Iudiciaria, Plautia	66	de Iure suffragij, Valeria	
Iudiciaria, Pompeia	69	pag.	95
Iudiciaria, Pompeia	71	de Iurisdictione Prætorū,	
Iudiciaria, Sempronina	82	Cornelia	24
Iudiciaria, Seruilia	85	L	
de Iudicijs, Iulia	42	de Legationibus liberis,	
de Iure dicundo, Plætoria		Tullia	91
pag.	67	de Legibus Consularis in-	
de Iugurtha Romam euo-		perij, Terentia	88
cando, Memmia	58	de Legibus, Aebutia	2
Iunia Vellea lex	96	de Legibus, Cæcilia Di-	
		dia	
		A	5

LEGVM R.

	IO	M
dia		
de Legibus, Iunia Licinia		de Magistratib. Bithynio
pag.	47	rum, Pompeia 71
de Legibus, Licinia Iunia		de Magistratibus Corne-
pag.	52	lia 20
de Legibus & Cēsoribus,		de Magistratib. Cornelia
Publilia	73	pag.
de Legibus Cæsaris, Iulia		de Magistratibus, Duilia
pag.	39	pag.
de Legumlatorib. Licinia		de Magistratib. Genutia
Aebutia	52	pag.
de Liberali caussa, Clodia		de Magistratibus sacro-
pag.	13	sanctis, Horatia 35
de Libertate, Iunia Petro		de Magistratibus è plebe
nia	48	creandis, Licinia 49
de Libertinis, Iunia Nor-		de Magistratibus, Mar-
bana	47	tia 56
de Libertinis, Viscellia		de Magistratib. Plebeijs,
pag.	96	Publilia 72
de Limitib. Cornelia	25	de Magistratibus, Pom-
de Limitibus, Iulia	45	peia 71
de Limitibus, Sempronia		de Magistratibus, Sextia
pag.	84	pag.
de Ludis Apollinaribus,		de Magistratib. Sempro-
Licinia	50	nia 82
de Lusu Cornelia	24	Maiestatis, Appuleia 6
de Lusu, Publicia	72	Maiestatis, Cornelia 21
de Lusu, Titia	88	Maiestatis, Iulia 40
		Maiestatis, Varia 95
		Mania

I N D E X

Mania lex	55	gia	76
de Manumissionibus, Iulia	44	de Mulierum hereditatibus, Voconia	97
de Manumissionib. Aelia Sentia	3	de Multa, Ateria Tarpeia	pag. 8
de Manumissione, Furia Caninia	32	de Multa, Tarpeia	88
de M. Tullio, Clodia	15	de Multa, Menenia Sextia	pag. 58
de M. Tullio Cicerone, Cornelia	24	de Multarum estimatione	Papiria Iulia 61
de Matronarū cultu, Oppia	60	de Municipijs, Cornelia	pag. 20
de Maritandis ordinibus, Iulia	41	Muneralis lex	59
de Maritandis ordinibus, Pappia, Poppæa	62	N	
de Mense Iulio, Antonia	pag. 6	de Natali urbis, Cornelia	pag. 24
de Mense Augusto, Pacuvia	61	de Nexu, Pætilia Papiria	pag. 68
de Metello, Appuleia	7	de Nocturnis coetibus, Gabinia	32
de Metello reuocādo, Callidia	11	de Numero conuiuiarum, Orchia	60
de Minoribus, Lætoria	pag. 48	de Nundinis, Hortēsia	35
de Militia lex	98	O	
de Militia lex	101	Optima lex	60
Minutia lex	59	P	
de Mortuo inferendo, Re		Pagana lex	61
		de Pace Carthaginiensiu, Acilia, Minutia	I
			de

L E G V M R.

de Pace Macedonica, Marcia Atimia	56	de Pompeio, Trebonia pag.	90
de Parricidijs, Pompeia pag.	69	de Pompeianis, Hircia	35
de Patrum connubijs, Ca- nuleia	12	de Prætoribus, Bæbia	10
de Patritijs, Cornelia	18	de Proscriptis, Valeria pag.	94
de Pauli triumpho, Cassia pag.	13	de Prouincijs, Cornelia pag.	21
Peculatus, Iulia	44	de Prouincijs, Clodia	15
de Peculatu, Petillia	65	de Prouincijs, Iulia	37
de Pecunijs ob rem iudi- candam captis, Pom- peia	71	de Prouincijs, Iulia	39
de Peregrinis, Licinia & Mutia	51	de Prouincijs, Pompeia pag.	69
de Peregrinis, Petronia pag.	65	de Prouincijs decernēdis, Sempronia	84
de Pessimūtio sacerdotio, Clodia	16	de Prouocatione & liber- tate populi, Valeria pag.	92
de Piratis persequendis, Gabinia	33	de Prouocatione, Valeria pag.	93
de Plagiarijs, Fabia	27	de Prouocatione, Valeria ibidem	
de Plebiscitis, Horatia Va- leria	35	de Pueris impudicis, Scati- nia	80
de Plebiscitis, Hortensia pag.	36		
Pletoria lex	67	Q de Quæstoribus, Corne- lia	21
Plotia Flauia	67	de Quæstoribus, lex pa- gina	101
			de

INDEX

R	pag.	S	pag.
de Regio & Consulari im- perio, Iunia	46	de Repetundis, Vatimia	85
de Regis Attali heredita- te, Sempronia	81		96
de Regno Cypri, Clodia	16	S	
pag.		de Sacerdotijs, rogatio Li- cinia	52
de Reis postulandis, Mem- mia	58	de Sacerdotijs, Sextia Li- cinia	86
Remnia lex	76	de Sacerdotijs, Romuleia	77
de Re militari, Sempro- nia	83	pag.	
de Re nummaria, Claudia	17	de Sacerdotijs, Atia	8
pag.		de Sacerdotijs, Cornelia	21
de Re nummaria, Papiria	61	pag.	
pag.		de Sacerdotijs, Domitia	26
de Re nummaria, Liuvia	52	pag.	
pag.		de Sacerdotijs, Iulia	38
de Re nummaria, Maria	57	de Sacerdotijs, Iulia	39
pag.		de Sacerdotijs, Labiena	48
Repetundarum, Acilia	1	pag.	
Repetundarum, Cæcilia	11	de Sacerdotijs, Mælia	56
pag.		de Sacerdotijs, Ogulnia	59
Repetundarum, Calpurnia	ibid.	pag.	
pag.		de Sacerdotijs, Antonia	6
Repetundarum, Cornelia	19	pag.	
pag.		Sacratae leges	78
Repetundarum, Iulia	38	Sacrata militaris	ibid.
Repetundarum, Servilia		Satyra lex	79
		de Satricanis, Antistia	5
		de Scribarũ negociatio- ne	

L E G V M R.

ne, Claudia	14	Sulpitia	86
de Senatu, Cassia	12	Sumptuaria, Antia	5
de Senatu supplendo, Cas-		Sumptuaria, Cornelia pa-	
sia	13	gina	20
de Senatu habendo, Gabi-		Sumptuaria, Didia	26
nia	33	Sumptuaria, Fannia	30
de Senatu habendo, Pu-		Sumptuaria, Iulia	44
pia	73	Sumptuaria, Licinia	50
de Senatu supplendo, Sen-		de Suffragijs, Cælia	11
tia	84	de Suffragijs, Cassia	12
de Senatorum nauibus,		de Suffragijs, Gabinia	32
Clautdia	14	de Suffragijs, Maria	57
de Senatorib. à Iugurtha		de Suffragijs, Papiria	61
corruptis, Mamilla		de Suffragijs, Sempronia	
pag.	55	pag.	83
de Seruis, Petronia	65	de Sylla dictatura, Vale-	
de Sicarijs, & ueneficis,		ria	93
Cornelia	22		
de Socijs ac nominis Lati-			
ni, Claudia	17	T	
de Socijs Latini nominis,		de Templis & aris Sulpi-	
Liua	52	tia Sempronia	87
de Socijs, Liua	54	Theatralis, Iulia	44
de Sodalitijs, Licinia pa-		Theatralis, Roscia	77
gina	51	de Terminis, Alliena	4
de Socijs, Pappia	62	de Terminis, Fabia	28
de Statellis, Martia	57	de Terminis Fauia, uide	
de Sumptib. funerum, Cor-		Fabia	
nelia	20	de Terminis, Mamilia	54
		de Terminis, Peducea	64
		de Terminis, Roscia	77
		de	

I N D E X

de Testamentis, Cornelia pag. 23	de Tribunis plebis, Icilia pag. 37
de Testamentis, Furia 31	de Tribunis plebis, Pom- peia 68
de Testamentis, Iulia Mi- scella 46	de Trib. pleb. Lex 102
de Testamentis, Falcidia pag. 29	de Triumpho, Maria Por- cia 57
de Testamentis, Glitia 34	de Triumpho lex 102
Tribunitia lex 90	de Triūuiratu quinquen- nali, Titia 88
Tribunitia lex à quo sic nominatur 91	de Tusculanis, Flauia 30
de Tribunis militum, Ru- tilia 77	de Tutelis, Atilia 9
de Tribunis militum, Ati- lia Martia 8	de Tutelis, Claudia 18
de Tribunis militum, Lici- nia Cassia 51	de Tutoribus, Iulia Ti- tia 45
de Tribunis plebis, Sacra- ta Iunia 78	V
de Tribunis Plebis, Iunia, uide Sacrata Iunia	de Vacatione lex 102
de Tribunis plebis, Ati- nia 9	de Vectigalibus, Liuia pag. 52
de Tribun. plebis. Trebo- nia 90	Venaliūm uendendorum, leges Maniliae 55
de Tribunis plebis, Aure- lia 9	de Vestalis capiendæ ritu, Pappia 62
de Tribunis pleb. Corne- lia 21	de Vestalis capiendæ ritu, Popilia 72
	de Veneno, Iulia 44
	Viaria, Scribonia pa- gina 81
	de Vi Clodia 15
	de

LEGVM R.

de Vi publica & priuata,		pag.	83
Iulia	40	de Vsucapionibus, Ati-	
de Vi publica, Lutatia pa-		nia	9
gina	54	de Vsucapionibus, Iulia	
de Vi publica, Plautia	66	Plautia	46
de Vi & de ambitu, Pöpe-		de Vsucapionibus, Scribo-	
ia	69	nia	81
de Vi, Pedia	64	de Vsuris, Gabinia	33
de Vicesima, Iulia	42	Vnciaria lex	97
de Vicesima, Manlia	56	de Vnius imperio, Regia	
de Vijs Italiae, Sempronia		pag.	73

SOLEGV M ROMA=
NARVM ACCOMMODA=
ta ad literarum ordinem
enumeratio.

A

CILIA Minutia de pace Carthaginiensium. Tulere M. Acilius, & Qu. Minutius Tribuni pleb. Cornelio, Aelio COSS. Anno ab urbe condita DLII. Vellentne iuberentne senatum decernere, ut cum Carthaginiensibus pax fieret? & quem eam pacem dare, quemq; ex Africa exercitus deportare iuberent? De pace, uti rogas, omnes tribus iusserunt: pacem dare, P. Scipionem, eundem exercitus deportare. Liuius lib. 30.

Acilia de colonijs deducendis. Tulit C. Acilius Tribunus pleb. Cornelio, Minutio COSS. Anno ab V. C. DLVI. Ut quinque colonie in ora maritimam deducerentur: duae ad hostia fluminum Vulturum, Literanumq;: una Puteolos, una ad Castrum Salerni. his Buxentum adiectum: tricentae familiae in singulas familias iubebantur mitti. Liuius lib. 32.

Acilia repetundarum. Tulit M. Acilius Glabrio. Ut repetundarum causa una actione absolueretur. id est, ut neq; reum comperendinari, neq; causam ampliariliceret. Cic. Verr. 2. & 3. et in secundam Asconius.

4

Aebutia

Aebutia de legibus. Tulit Aebutius Trib. pl. Ut duodecim Tab. capita quæ Reip. propter antiquitatem obsoletasq; res inutilia essent, abrogarentur: solæ Legis actiones Centumviralium causarum manerent. Gellius lib. 16. cap. 10.

Aebutia Licinia. Vide Licinia Aebutia.

Aelia de colonijs deducendis. Tulit Q. Aelius Tubero Tribunus plebis, Cornelio, Sempronio COSS. Anno DLVIII. Ut Latinae duæ coloniae, una in Brutios, altera in Thurinum agrum deduceretur. Liuius libro 34.

Aelia de comitijs. Tulit Q. Aelius COS. cum M. Iunio, Anno DXXCVI. Ut quoties cum populo ageretur, augures de cælo seruarent, magistratus & obnunciandi, id est denunciandi agi per Iouem non licere, & legislationi intercedendi potestatem haberent. Nam quum lex ferretur, Augures de cælo seruabant: magistratus, siquid obseruatum erat, quo impediri comitia possent, nunciabant. Cicero in Pisoniana, ubi centum ante Pisonis & Gabinij consulatum annis latam hanc fuisse legem scribit, oratorie & suo more. Mentio est apud omnes frequentissima.

Aelia Sanctia quæ nominatur in Topicis Cicero nis, inducenda est auctoribus antiquis libris, sententiâq; ipsa & historiae ueritate postulante. idq; iam pridem interpretum nonnulli docuerunt.

Aelia

I N D E X

3

Aelia Sentia de manumissionibus. Tule-
re Sex. Aelius, C. Sentius COSS. Anno DCCLVI. Ut
qui serui poenae causa uincti à domino quibusue iniuste
notae fuerant, quiue propter noxam torti, nocentesue
inuenti, quiue traditi ut ferro aut cum bestijs depugna-
rent, quiue in custodia fuissent, ij si manumitterentur
non ciues Rom. sed dedititiorum numero essent: id est ut
neq; connubium, neq; commercium, neq; testamenti fa-
ctionem haberent. ut minorem triginta annorum ser-
uum uindicta aut testamento, nisi causa apud consilium
probata, manumittere non liceret. Ne dominus annis ue-
ginti minor, seruum nisi causa apud consilium probata
manumitteret. Ut seruus ab eo domino qui soluendo non
est, testamento liber esse iussus, & haeres institutus, & si
minor sit triginta annis, uel in ea causa sit ut dedititius
fieri debeat, ciuis Romanus & haeres sit, si tamen alius
ex eo testamento nemo haeres sit. Quod si duo pluresue
liberi haeresue esse iussi sunt, primo loco scriptus li-
ber & haeres sit. Ut si patronus libertum inopem non
aluerit, primùm libertatis causa impositis tam ipse,
quàm is ad quem ea res pertinebit, multetur: Dein i-
psius haereditate, tum ipse tum ipsius liberi priuentur,
nisi haeres institutus sit. postremo à bonorum possessio-
ne remoueatur, praeterquam secundum tabulas.

Ne dominus in manumittendo seruo seruáue legem
ei de contrahendo matrimonio, quae ciuis R. liberta-
tem imminuat, imponat. si secus faxit, ad eius legiti-
mam haereditatem ne admittatur. Ulpianus & Iusti-
nianus in Institut. Item Iulianus l. qui soluendo 43.

4 2

Paulus

4 LEGVM R.

Paulus l. si is qui, 55. l. si is qui, 57. l. qui soluendo, 60.
l. si non lex, 83. D. de hæredibus instit. l. sciendum, 70.
D. de uerborum significat. l. 1. C. qui manum. non poss.
l. 3. §. 2. D. de suis & legit. l. si patronus, 33. D. de bon.
libert.

Aemilia cibaria. Tulit M. Aemilius Lepidus
COS. cum Q. Lutatio Catulo, Anno DCLXXV.
Hac non sumptus coenarum, sed ciborum genus & mo-
dus præfinitus est. Gellius lib. 2. cap. 24. Macrobius Sa-
turn. lib. 3. cap. 17.

Aemilia de censura. Tulit Mam. Aemilius Di-
ctator, Anno CCCXX. Ne censura quæ usq; eò quin-
quennalis fuerat, plusquam annua ac semestris esset. Lia-
uius libro quarto, & 9.

Alliena de terminis. Tulit. Eius hoc
caput legitur in libro De agrorum conditionibus ualde
corruptum, sed ex Roscia, quam suo loco describemus,
sic castigauimus: Quæ colonia hac lege deducta, quod-
ue municipium constitutum erit, qui limites decumani,
quæcunq; fossæ in eo agro erunt, qui ager hac lege da-
tus assignatus erit, ne quis eos limites decumanos, obse-
pito, neue quod in eis immolitum, neue quid ibi posi-
tum habeto, neue eos arato, neue eas fossas obturato, ne-
ue quis sepito, quominus suo itinere aqua ire fluere pos-
sit. Si quis aduersus ea quid fecerit, in res singulas quo-
tiescunq; fecerit, #IIII. colonis, municipibusue ijs in
quorum

I N D E X

5

quorum agro id factum erit, dare damnas esto: pecuniæ qui uolet petitio hac lege esto.

Ampia Labiena de Cn. Pompeio. Tulere T. Ampius, T. Labienus Tribuni pleb. Metello, Afranio COSS. Anno DCXCIII. Ut Cn. Pompeius uictor ex Asia ludis Circensibus corona aurea & omni cultu triumphantium uteretur, scenicis autem prætexta coronâq; aurea. Velleius lib. 2.

Annaria lex dicebatur ab antiquis ea, qua finiuntur anni magistratus capiendi. Festus. Vide Villia.

Antia sumptuaria. Tulit Antius Restio. De sumptu in conuiuia. & Ut qui magistratus esset, magistratumue capturus esset, ne quò ad coenam nisi ad certas personas itaret. Gellius lib. 2. cap. 24. Macrobius libro tertio, cap. 17.

Antistia de Satricanis. Tulit M. Antistius Tribun. pleb. Foslio (ut opinor) & Plautio COSS. Anno DCXXXV. Vti Senatui de Satricanis ciuibus Ro. sententiæ ferendæ ius esset. Liuius libro 26.

Antonia iudiciaria. Tulit M. Antonius COS. cum C. Iulio, Anno DCCIX. Ut tertia iudicum decuria, è centurionibus, antesignanis, alaudis, manipularibus, fieret. Cicero Philipp. 1. & 5.

Antonia de Dictatura. Tulit idem Triumuir

4 3

R.P.C.

R.P.C. Ne quis ullam ob causam de Dictatore creando referret, neue Dictaturam oblatam acciperet. qui secus faxit, eum ut necare ius fasq; esset. Appianus Emphyl. 3.

Antonia de nomine mensis Iulij. Tulit idem. Vt qui mensis antea Quintilis uocabatur, quod à Martio qui priscis temporibus primus fuerat, quintus esset: is à C. Iulij Cæsaris nomine Iulius deinceps dicitur: quòd hoc mense ad quartum Idus Quintil. Iulius natus esset. Macrobian. lib. Sat. 2. cap. 12.

Antonia de sacerdotijs. Tulit idem. Vt ius cooptandorum sacerdotum à populo ad illorum collegium iterum transferretur. Dio lib. 37.

Appuleia de colonijs. Tulit L. Appuleius Saturninus Trib. pleb. C. Mario VI. L. Valerio COSS. Anno DCLIII. Vt in singulas colonias ternos ciues Rom. C. Marius facere posset. Cicero Pro Balbo.

Appuleia agraria. Tulit idem, eodem anno, Vt quem agrum C. Marius COS. in Gallia pulsus Cimbris, in ditionem populi R. redegisset, is populo R. diuideretur, & si ita lex sciuisset, intra diem quintum à singulis senatoribus in eam iuraretur: qui non iurasset, ei multa poena esset. Appian. lib. De bellis ciuil. 1.

Appuleia maiestatis. Tulit idem. Meminit Cicero lib. De oratore secundo, ubi de caussa Norbani loquitur

quitur, quem maiestatis Appuleia lege postulatum defendit Antonius.

Appuleia de Metello. Tulit idem. Vti Qu. Metello Numidico Consuli quod legi ipsius Agrariae quae intra quintum diem iurari in eam iubebat, non paruisset, aqua & igni interdiceretur. Appian. lib. De bello ciuil. 1. Cicero pro Sextio, & alibi.

Aquilia de damno iniuria dato. Tulit C. Aquilius Gallus, Trib. plebis: uti scribit Vlpian. l. 1. D. ad leg. Aquil. ex quo Plebiscitū uerius appellatur. Eius tria capita fuere, quorum primum & tertium his extat uerbis. Qui seruum seruamue, alienum alienamue quadrupedemue pecudem iniuria occiderit: quanti id in eo anno plurimi fuit, tantum aes dare domino damnas esto. Ceterarum rerum praeter hominem & pecudem occisos, si quis alteri damnum faxit, quod uisserit, fregerit, ruperit iniuria: quanti ea res erit in diebus triginta proximis, tantum aes domino dare damnas esto. Aduersus inficiantem in duplum actio esto. Non dubitauit autem QVADRUPEDEMUE PECVDEM pro Vel restituere: quod mendum mirum est, tam multorum eruditorū oculos aspectumq; fugisse. Hanc autem puto esse legem de qua Cicero in Bruto sic loquitur, Atq; eodem tempore accusator de plebe L. Castralenus fuit, quē ego audiui iam senem, quum ab L. Sabelio multam lege Aquilia de iustitia petiuisset. Opinor enim legendum DAMNI INIURIA: qua de formula diximus in Orat. pro Comædo. & multam intelligi, quanti plurimi aestimationem.

Ateria Tarpeia, de multa. Tulere Sp. Tarpeius, A. Aterius COSS. Anno CCXCVIII. Ut omnibus magistratibus multæ dicendæ ius esset: quum antea solis Consulibus id liceret: ita tamen ne uel duos boves, uel triginta oues excederent. Ut quum multa pecoris armentiq; à magistratibus diceretur, bos centussis, ouis decussis aestimaretur. Dionys. lib. 10. Gellius lib. 2. cap. 1. Festus lib. 14. in uoce Peculatus.

Atia de sacerdotijs. Tulit T. Atius Labienus Trib. pleb. L. Iulio, C. Marcio COSS. Anno DCXXXIX. Ut populus sacerdotia (quemadmodum olim lege Domitia) mandaret, quum antea sacerdotes lege Cornelia à Pontificum collegio crearentur. Dio lib. 37.

Atilia de dedititijs. Tulit L. Atilius Trib. pleb. Claudio, Valerio COSS. Anno DXLIII. Omnes Campani, Attellani, Calatini, Sabatini, qui se dediderunt in arbitriū ditionemq; populi R. Fulvio Proconsuli, quæq; unà secum dediderunt, agrum urbemq;, diuina humanaq;, utensiliaq;, siue quid aliud dediderunt: de his rebus quid fieri uelitis, uos rogo Quirites. Plebs sic iussit, Quod Senatus maxima pars censeat, qui assidetis, id uolumus iubemusq;. Hæc Liuius lib. 26.

Atilia Martia de Trib. militum. Tulere L. Aelius, C. Martius Tribun. pleb. Iunio Aemilio COSS. Anno CDXLII. Ut Tribuni militum seni deni in quatuor legiones à populo crearentur. Quæ antea, perquam

perquam paucis suffragio populi relictis locis, Dictatorum & Consuluum ferme fuerant beneficia. Liuius libro 9.

Attilia de tutelis. Tulit. Ut mulieribus pupillisue tutores non habentibus, à Prætoꝛe & maiore Tribunorum pleb. parte darentur. Vlpian. capite Instit. 12. Imperator, De Atiliano tutore. Liuius libro 39.

Atinia de usucapionibus. Tulit. Ut quod surreptum esset, eius rei æterna auctoritas esset, nisi si in eius cui surreptum esset, potestatem reuertisset. Gell. lib. 17. cap. 7. Paulus l. 4. §. 4. D. De usurpat. Iulianus l. 33. eiusd. tit. Cicero Verr. 3.

Atinia de Trib. pleb. Tulit. Ut qui Tribunus pl. esset, idem senator esset: dicendaq; in senatus sententia ius haberet. Gell. lib. 14. cap. ult.

Aurelia de Tribunis pleb. Tulit C. Aurelius Cotta COS. cum L. Octauio Anno DCLXXVIII. Ut Tribunis pleb. liceret postea alios magistratus capere: quod lege Sullæ ijs erat ademptum. Pedianus. Verriana I. Liuius lib. 97. Velleius lib. 2.

Aurelia iudiciaria. Tulit C. Aurelius Cotta Prætor, M. Crasso, Cn. Pompeio primum COSS. Anno DCLXXIII. Ut iudicia quæ penes solos senatores

4 5 erant

erant, inter senatores, & equestrem ordinem, & Tribunos aerarios communicarentur. Cicero in Verrinis saepe, Asconius in eisdem in Orat. pro Cornelio, & in Pisonem. Florus uerò epitome 97. Velleius lib. 2. ubi tamen Tribunos aerarios non nominat.

B

B AEBIA de praetoribus. Tulit. Ut alternis annis quaterni Praetores crearentur. Livi-
uius libro 40. Festus nominat libro 16. in uoce, Rogat.

C

C AECILIA de fullonibus. Tulit Caecilius Metellus. C. Flaminius, L. Aemilius CENS. dedere ad populum ferendam. Plinius libro 35. capite 17.

Caecilia Didia de legibus. Tulerunt Qu. Caecilius Metellus, T. Didius COS S. Anno DCLV. Ne multis de rebus coniunctim una rogatione ad populum ferretur, ne populo necesse esset in coniunctis rebus compluribus. aut id quod nollet accipere, aut id quod uellet repudiare. Cicero Philipp. 5. pro Domo sua, & ad Attic. epist. 1.

Caecilia de censoribus. Tulit Qu. Caecilius Q. F. Metellus Pius, Scipio COS. cum Pompeio. Anno DCCI. Ut Censoria potestas, quam P. Clodius Trib. pl. imminuerat, restitueretur. Dio.

Cecilia

Cæcilia repetundarum. Tulit. Nomina-
tur à Valerio Max. lib. VI. cap. XI.

Cælia, de suffragijs. Tulit Cælius Trib. pleb.
Q. Cæcilio, T. Elaminio COSS. Anno DCXXX.
Ut etiam in perduellionis iudicio quod Cassia lege Ta-
bellaria exceptum erat, populus nõ uoce sed tabella sen-
tentiam ferret. Cic. libro de leg. 3.

Caducaria. Vide Iulia Caducaria.

Callidia de Metello reuocādo. Tulit Qu.
Callidius Trib. pleb. ut Qu. Metellus qui quod in Satur-
nini legem iurare noluerat, exilio damnatus erat, in ci-
uitatem reuocaretur. Valer. Max. lib. V. cap. II. Cicero
pro Plancio.

Calpurnia repetundarum. Tulit L. Calpur-
nius Piso Trib. pleb. L. Marcio, M. Manilio COSS. An-
no DCIIII. nulla antea quum fuisset. Ut quibus in pro-
uincijs magistratus populi R. eorũ ue comites pecu-
nias contra leges cepissent, earum prouinciarum homi-
nes iudicio Romæ constituto suas pecunias repeterent.
Cic. De offic. II. in Bruto & Verrina V.

Calpurnia, de ambitu. Tulit C. Calpurnius
Piso COSS. cum M. Glabrione, Anno DCLXXXVI.
Ut ambitus damnati omni honoris petitione prohibe-
rentur certaq; pecunia multarentur. Dio. lib. 26. Cic;
pro

pro Muræna, pro Cornel. & in eam Ascon.

Calpurnia de ciuitate. Sisenna histor. lib. 4. Milites ut lex Calpurnia concesserat, uirtutis ergo ciuitate donari. Hæc Nonius in uoce Ergo.

Canuleia, de patrum cōnubijs. Tulit C. Canuleius Trib. pleb. M. Genutio & C. Curtio COSS. Anno CCCIX. Ut plebi cum patribus connubiorum ius esset. Ut Tribuni militum consulari potestate promiscue ex patribus ac plebe crearentur. Augustinus lib. De ciuit. Dei III. cap. 17. Liuius lib. 4.

Cassia agraria. Tulit Sp. Cassius Consul cū Virginio, Anno CCLXVII. Vti ex agro Hernicis, quibus cum foedus ictum erat, adempto, dimidium Latinis, dimidium plebi diuideretur. Lex tamen nō tenuit. Liuius lib. 2. Valerius lib. 5. cap. 8.

Cassia de senatu. Hanc tulit L. Cassius, L. F. Longinus, Tribunus pl. C. Mario, L. Flacco COSS. Anno DCLIII. Ut quem populus damnasset, cui ue imperium abrogasset, in senatu ne esset. Ascon. in Cornel.

Cassia de suffragijs. Tulit L. Cassius, Trib. pl. Lepido & Mancino COSS. Anno DCXVI. Ut iudices sententias, quas uoce dicebant, tabellis ferrent: in his etiam populus ipse, duntaxat quum de multis iudicaret, non de capite: nimirum in perduellionis iudicio, Cicerone

cero

cero in Lelio, ubi hanc legem biennio post Gabiniã la-
tam scribit. Item in Bruto, & lib. De legib. 3. Itẽ Ascen.
in Cornelianam, & Verrinam II.

Cassia de Pauli triumpho. Tulit Qu. Cassius
Prætor, Aelio, Iunio C O S S. Anno DLXXXVI. Ut
Paulo, Anicio, & Octavio ex bello Macedonico cū ui-
ctoria redeuntibus, quo die urbem triumphantes inue-
herentur, imperium esset. Liuius lib. 45.

Cassia de senatu supplendo. Tulit C. Cas-
sius Prætor, Dictatore Iulio Cesare. Ut in numerum pa-
tritiorum qui Senatui deessent, alij sublegerentur. Tacit-
us lib. 11. Suetonius autem in Iulio Cesare scribit, eum
senatum suppleuisse, patritios allegisse, Prætorũ, Aedi-
lium, Quæstorum, minorum etiam magistratuum nu-
merum ampliassse. Vtrum autem illa Cassia lege, an alia,
incertum est.

Cincia de donis & muneribus. Tulit M.
Cincius Trib. pleb. Cornelio, Sempronio C O S S. An-
no DXLIX. Ne quis ob causam orandam donum mu-
nũsue caperet. Liuius lib. 34. Tacitus lib. 13. Cicero in
Catone, ad Att. I. & de Orat. II. Festus hanc Muneralẽ
à Plauto uocari scribit. Neq; muneralem legem, neq; le-
noniam, Rogata fuerit nec ne, flocci æstimo.

Clodia de liberali causa. Tulit App. Claudius
Decemuir, cum collegis: Anno CCCII. Ut quum quis in
seruitutem assereretur, uindiciæ secundum libertatem
darentur.

darentur. Liuius lib. 13. Dionys. lib. 10.

Claudia de senatorū nauibus. Tulit. Qu. Claudius Tribun. pleb. P. Cornelio, T. Sēpronio COSS. Anno DXXXV, Ne quis Senator, qui ue Senatoris pater fuisset, maritimam nauem, quæ plusquam trecentarum amphorarum esset, haberet. Id satis habitum ad fructus ex agris uectandos: quæstus omnis patribus indecorus uisus est. Liuius lib. 21.

Claudia de scribarum negociatione. Videtur proximæ Claudiæ pars fuisse. Suetonius in Domitiano, Scribas quæstorios negociantes ex cōsuetudine, sed contra Claudiam legem uenia in præteritum donauit. Aliud ea de lege nihil reperio.

Clodia de annona. Tulit P. Claudius Tribun. pleb. Pisone, Gabinio COSS. Anno DCXCV. Ut frumentum populo, quod antea semis æris ac trientibus in singulos modios dabatur, gratis daretur, & Sex. Claudio frumentaria procuratio mandaretur. Ascon. in Pisonianam, Cic. pro Sestio, & in Pisonem, & Pro domo.

Clodia de comitijs. Tulit idem. Ne quis per eos dies quibus cum populo agi liceret, de cœlo seruaret. Ut omnibus fastis legem ferri liceret: qua de causa legem Aeliam & Fusiam à Clodio sublatam toties Cicero queritur: in Sextiana, Pisoniana, & in hanc Asconius, & Dio. lib. 38.

Clodia

Clodia de ui. Tulit idem. Vt de ijs qui ciues R. sine iudicio populi indictaq; causa necassent, quaestio haberetur. Tulit autem ob Ciceronē & alios, à quibus necati erāt Catilinarij, quamuis nominatim de Cicero ne nullam faceret mentionem. Velleius libro 2. Dio. XXXVIII. Cicero ad Att. III.

Clodia de M. Tullio. Tulit idem. Vt M. Tullio Ciceroni quòd falsum S. C. retulisset, quòd ciues Ro. indemnatos necasset, aqua & igni interdictum esset, ne ue ei intra quingēta passuum millia liceret esse, ne quis de ipsius reditu ad senatum referret, ne quis sententiam diceret, ne disputaret, ne loqueretur, ne pedibus iret in sententiam, ne scribendo adesset. Pro domo sua, post reditum in sen. & lib. ad Att. III. & Dio lib. 38.

Clodia de prouincijs. Tulit idem. Vt Gabini, Syria, Babylon, Persæ: Pisoni, Macedonia, Achaia, Thessalia, Græcia, omnisq; Bœotia proconsulari imperio mandaretur: ijsq; cum exercitu in eas prouincias ituris pecunia ex ærario attribueretur. Cicero Pro domo, & in Sextiana.

Clodia de intercessione. Tulit idem Clodius. Vt libera et soluta in ferendis legibus Tribunorum plebis potestas esset, neq; intercessione impediretur. Cicero in Sextiana, Nouem enim Tribunis unus obsistere poterat. Diodorus libro 38.

Clodia

Clodia de collegiis. Tulit idem. Vt collegia, id est, conuentus artificum à Numa instituti, & magna ex parte partim legibus, partim Senatuscōsultis sublatis restituerentur, multiq; alij constituerentur. Cicero in Sextiana, Pisoniana, Pro domo sua. Pedianus in Cornel. et Dio. lib. 38.

Clodia de regno Cypri. Tulit idem. Vt Cyprius insula in prouinciæ formam redigeretur, ut Ptolemæus rex Cypri sedens cum purpura & sceptro, & illis insignibus regijs præconi publico subijceretur, & cum bonis omnibus publicaretur. Vt M. Cato Quæstor cum iure prætorio, adiecto etiam Quæstore mitteretur in insulam Cyprium, & regiæ gazæ uendendæ, & pecuniæ deportandæ præficeretur. Vt qui Byzantij rerū capitalium damnati exularent, populi R. nomine in eā ciuitatem reducerentur. Cicero pro Domo sua, pro Sext. De prou. cons. Velleius lib. 2. Plutarch. in uitis.

Clodia de Pessinuntio sacerdotio. Tulit idem, Vt Pessinūtius Matris magnæ sacerdos, suo sacerdotio spoliaretur, sanumq; illud Brogitaro Gallogræco attribueretur. Pro Sextio, De haruspic. resp.

Clodia de censoribus. Tulit idem. Ne quem Censores in legendo præterirēt, neue qua ignominia afficerent, nisi qui apud eos accusatus, & utriusq; Censoris sententia damnatus esset. Asconius in Pisonianā, Cicero in eadem, in Miloniana, & Sextiana.

Claua

Claudia de socijs ac nominis Latini. Tulit C. Claudius C O S. cum T. Sempronio, Anno D L = XXVI. Qui socij ac nominis Latini censi essent, ut omnes in suam quisq; ciuitatem ante Kal. Nouembres redirent. Vt Dictator, Consul, Interrex, Censor, Prætor, qui nunc esset apud forum, darent operam, ut qui manumitteretur, in libertatem vindicaretur: iusiurandum daret, qui eum manumitteret, ciuitatis mutandæ causa manumittere: qui id non iuraret, eum manumittendum non censuerunt. Liuius lib. 41. qui tamen locus corruptus est. legendum fortasse, ab eo manumittendum.

Claudia de comitijs. Tulit M. Clodius Marcellus C O S. cum Ser. Sulpitio, Anno D C C II. Ne in magistratuum comitijs absentium ratio haberetur. Suetonius in Cæsare.

Claudia de colonia Nouicomii. Tulit idem M. Marcellus. Vt colonis quos rogatione Vatinia Nouicomum Cæsar deduxisset, ciuitas adimeretur: quòd per ambitionem, & ultra præscriptum data esset. Suetonius in Cæsare.

Claudia de fœnore. Tulit Claudius Cæsar. Ne creditores in mortem parentum pecunias fãijs familiarum fœnori darent. Tacitus lib. 11. ubi apertè legem latam affirmat.

Claudia de re numaria. Tulit. Vt uictoria
b tus

tus numus, qui ex Illyrico aduectus mercis loco habebatur, Romæ percuteretur: & eadem uictoriæ nota obsignaretur. Plinius lib. 33. cap. 3.

Claudia de tutelis. Tulit. Ut ne agnati mulierum tutelam legitimam recipere cogerentur. Vlpian. tit. XI. & Imp. l. III. C. De legit. tut.

Commifforia. dicitur in emptionibus & oppugnationibus, quum aut res hoc pacto ueditur, ut precio ad diem nõ soluto inempta fit, aut pignus ita datur, ut ad diem nõ reddita pecunia, creditoris fiat. Hinc tit. De lege commifforia lib. Dig. 18.

Cornelia de patricijs. Tulit cum collegis Sex. Cornelius Trib. milit. Anno CCCLXX. Ne quis patricius in arce aut Capitolio habitaret. Liuius libro sexto. Dionysius lib. 4.

Cornelia de bello Antiochi. Tulit P. Cornelius COS. cum M. Acilio, Anno DLXII. Vellent iuberent ne cum Antiocho rege, quiq; sectam eius secuti essent, bellum iniri. Liuius lib. 36.

Cornelia, Bæbia de ambitu. Tulere P. Cornelius, M. Bæbius COS. Anno DLXXII. Liuius lib. 40. Florus præterea epit. XLVII. legem de ambitu latam testatur.

Cor

Cornelia de C. Mario. Tulit L. Cornelius Cinna COS. cum Cn. Octavio, Anno DCLXVLC. Marius qui à L. Sylla oppressus profugerat, in urbē reciperetur. Velleius lib. 2. App.

Cornelia iudiciaria. Tulit L. Cornelius Sulla Dictator & COS. cū Q. Metello, Anno DCLXXIII. Ut iuāicia equestri ordini adempta, in solum ordinem Senatorium transferrentur. Ita quadrat annorum ratio ab Asconio tradita, quum ait, Equites à lege Sempronia ad hanc legem annos quadraginta iudicasse. quum Cicero oratorio more dicat propè quinquaginta. Flor. epit. LXXXIX. Ascon. in Diuin. & Cicero in eadē. Huius eiusdem fuisse pars uidetur, caput illud quod Cic. Verr. III. commemorat, ne cui extra ordinem senatoriū reiiciendi amplius quàm trium iudicum potestas esset.

Cornelia repetundarum. Tulit idem. Ut in repetundarum iudicio reus omnino comperendinaretur, nec una actione ea caussa absolueretur, Ut certi dies prouincialib. magistratibus quibus successum esset, decedendi caussa pręstituti essent: ut Legatis sumptus pręscriberetur. Ut accusatori liceret omnibus testimonium denuntiare, pręterquam defensori: item omnia clausa rei obsignare, & literas omnes tum publicas tum priuatas quib. instrui posset accusatio pręter literas publicarum Romam deportare liceret. Cic. Verr. III. & III. pro Posthumo. lib. epist. I. ep. IX. & lib. 3. epist. VI. & X. Item Verrin. IIII. & in eam Asconius.

b z Cora

Cornelia agraria. Tulit idem. Ut proscripto-
rum agri publici essent. Cicero contra Rullum. Sallu-
stius in Catilin.

Cornelia sumptuaria. Tulit idem. Ut Calen-
dis, Idibus, Nonis, diebus ludorum & ferijs quibusdam
solennibus HS. tricenos in coenam insumere ius pote-
stasq; esset. cæteris autem alijs diebus omnibus, non am-
plius ternos. sunt & minora precia rebus imposita. Gel-
lius lib. 2. cap. 24. Macrobius lib. Satur. III. cap. 17. &
Plutarch. in Sylla.

Cornelia de municipijs. Tulit idem ut muni-
cipijs omnibus ius ciuitatis agriq; adimeretur. Cicero
Pro domo sua, pro Cæcina, Appianus belli ciuilibus lib. 2.

Cornelia de magistratibus. Tulit opinor
idem. Ut qui cum imperio in prouinciã præfectus esset,
tamdiu illud imperium retineret, quoad in urbẽ reuer-
sus esset: quum antea certo ac præfinito tempore impe-
rium illud terminaretur. & si successor nõ mitteretur,
noua rogatione ad imperium prorogandum opus esset.
Item ut triginta tantum dies postquam successor missus
esset, magistratui ad decedendum concederentur. Cic.
ep. 9. ad Lentulum, & lib. 3. ad App. ep. 6.

Cornelia de sumptibus funerum. Tulit in-
dem. Plutarch. in eius uita,

Cornel

Cornelia de Tribunis pl. Tulit idē. Ne Tribu-
nū pl. ferendarum legum concionandi ue ius esset, ne
ue ad eos prouocatio esset, ut ne ijs intercedere liceret:
neue ijs qui Tribuni pl. fuissent, alios postea magistra-
tus capere liceret. Cicero de legib. 3. Cæsar comment.
Gal. lib. 1. Plutarchus in uita. Florus in Epit. Appian.
De bello ciuili 1. Asconius in III. Verrin.

Cornelia de prouincijs. Tulit idem. Ne quis
plus anno prouinciæ præesset. Cic. ad Appium lib. fam.
V. Item, ut Senatus quasdam prouinciās decerneret.

Cornelia de magistratibus. Tulit idem. Ut
ijs qui suas partes in ciuili bello secuti essent, honores
ante tempus capere ius esset. Ut si quis magistratum pe-
teret, quem ante gessisset, nisi decennium interiectum es-
set, eius ratio non haberetur. Appian. de bell. ciuilib.

Cornelia de sacerdotijs. Tulit idem. Ut ius
creandorum sacerdotum à populo (cuius hæc lege Do-
mitia potestas erat) ad collegia sacerdotum transferre-
tur. ijq; ex ueteri more tributis comitijs cooptarentur.
Dio libro 37. Et Asconius in Diuinat.

Cornelia de Quæstoribus. Tulit idem. Ut ui-
ginti Quæstores supplendo senatui crearentur, cui iu-
dicia tradiderat. Tacitus lib. 11.

Cornelia maiestatis. Tulit idem. Ne qui cum
imperio prouincias obtinerēt, populi senatusue iniussu

b

3

exere

exercitum de prouincia deportarēt, bellūque sua spon-
te gererent. Cic. in Pison. Alia capita fuerunt, quæ Pedia-
nus in Cornelianā significat. Fuit & illud, ut à quæstio-
nibus uel cruentis nullius dignitas exciperetur. Ann.
Marcell. lib. 19.

Cornelia de sicarijs & ueneficis. Tulit idem.
Vti qui hominem occiderit, cuiusq; dolo malo incendiū
factum erit, quiue hominis occidendi, furtiue faciendi
caussa cum telo ambulauerit, iudicio publico dānetur.
Martianus l. 1. D. ad l. Corn. de sicar. quo sub titulo mul-
ta huius legis capita enumerantur. Ea lege excepti erāt,
qui proscriptione Syllana ob relata ciuium R. capita pe-
cunias ex ærario acceperant. Sueton. Cæsare. Eiusdem
etiam hoc caput fuit, ut cum in consilium iri oporteret,
Quæstor à reo quæreret, clam an palam de se sententiā
ferri uellet. Cicero in Cluentiana.

Cornelia de iniurijs. Tulit idem. Vt in eos qui
quempiam pulsassent, uerberassent, domūque alienam
ui introissent, iudicium daretur. Vt in eo iudicio non
esset, qui ei qui ageret, gener, socer, uitricus, priuignus,
sobrinusue esset, propiusue eorum, quenquam ea cogna-
tione, affinitateue attingeret, quiue eorum eius, paren-
tesue cuius eorum patronus esset. Vt filiusfa. ex omni
caussa iniuriarum agat, ut actori iusiurandum deferre
liceat reo, an iniuriam fecerit. Si quis librum ad infā-
miam alicuius scripserit, composuerit, ediderit: doloue
malo fecerit, quo quid eorum fieret: etiamsi alterius no-
mine

mine ediderit, uel sine nomine: uti de ea re agere lice-
ret. & si condemnatus sit, qui id fecit, intestabilis ex le-
ge esse iubetur. Vlp. l. 5. D. de iniur.

Cornelia de falso. Tulit idem. De omni falsita-
tum genere, quæ in numis, testamentis, partibus, iudi-
cij, tabulis publicis alijsq; rebus commissæ, publici iu-
dicij pœnam mererentur. de quibus Iurisconsulti copio-
sè sub tit. Ad leg. Corn. De fals. Crimina enim ferè sunt
innumera, quibus quòd pœna esset constituta nulla, hu-
ius legis pœna partim Senatusconsultis, partim Princi-
pum rescriptis, partim etiam Iurisconsultorum respon-
sis attributa est. Meminit Cicero Verr. 3. De nat. deor.
2. & Sueton. in Augusto. Pompon. l. 2. De origin. iur.
Paulus sent. 4. cap. 7.

Cornelia de testamentis. Tulit idem. Ut eo-
rum testamenta qui in hostium potestate essent, perinde
rata essent, ac si hi qui ea fecissent in hostium potestatem
non peruenissent: & hæreditas ex his eodem modo ad
unumquemq; pertineret. Iulianus l. 12. D. Qui test. fac.
poss. Vlp. cap. Institut. 23. Iauolenus in l. 15. De iniust.
rupt. Atq; ex hac lege inducta fictio est, Ut qui captus
apud hostes decederet, mortuus eodem momento, quo
captus esset, putaretur. Eiusdem legis caput opinor il-
lud fuisse, quod in edicto Verris significatur, apud Cice-
ronem, lib. Accusat. primo: Non minus multis signis
quàm è lege oporteat, cautumq; de numero testiũ quos
in testamentis adhiberi oporteret, fuisse.

b 4

Cornelia

Cornelia de lusu. Tulit. Ne quis in pecuniam luderet, sponsonemue in ludo, nisi qui corporis exercendi causa susceptus esset, faceret. ueluti hasta piloue iaciendo, currendo, saliendo, luctando, pugnando. Martianus l. 3. D. De aleator.

Cornelia de his qui legibus soluuntur. Tulit C. Cornelius Trib. pleb. C. Pisone, M. Glabrione C O S S. Anno DCLXXXVI. Ne quis in senatu legibus solueretur, nisi CC. affuissent, neue quis intercederet quum de ea re ad populum ferretur. Asconius in Cornelianam. quod eò pertinebat, ut esset quidẽ in senatus potestate dare extra ordinem imperia, legibusq; soluere, sed ita ut post ad populum ueteri more de ea re ferretur. Dio libro 36.

Cornelia de iurisdictione pratorum. Hanc idem etsi nemo repugnare ausus est, multis tamen iniuriam tulit, ut eodem loco scribit Asconius: Ut Prætores ex edictis suis perpetuis ius dicerent: quæ res tum gratiam ambitiosis Prætoribus, qui uariè ius dicere assueuerat, sustulit. Dio lib. 26.

Cornelia de natali Urbis. Tulit P. Cornelius Dolabella C O S. statim post Cæsaris necem, ut deinceps is dies natalis Urbis haberetur. Appianus lib. De bello ciuil. secundo.

Cornelia de M. Tullio Cicerone. Tulit centuriatis

turiatis comitijs P. Cornelius Lentulus, Cōsul cum Q. Metello Anno DCXCVII. & cum omnibus magistratibus præter unum prætorem Ap. Claudiū, P. Clodij fratrem, & duos Trib. pleb. Sex. Attilium Serranū, & Numerium Quintium, pridie Non. Sextiles. Vt M. Tullio Ciceroni redire in ciuitatem, uenireq; in Senatū liceret Pro domo, Pro Sextio, in epist. fam. & alibi.

Cornelia de limitibus. Tulit. Vt per actuarios limites populo sicut per uiam publicam itineris faciundi ius esset. Hyginus in libello De limitibus constit.

Curia de patrum auctoritate. Tulit M. Curius Trib. pl. M. Fulvio, T. Manlio C O S S. Anno CDLV. Vt ante comitia magistratuum, patres auctores fierent. Liuius lib. 10. Cicero De claris orat. Probus De uiris illust. Idem lege Publilia cautum de comitijs legum fuit.

Curiata lex dicebatur olim, quæ in curiatis comitijs de eorum imperio ferebatur, qui in prouincias mittebantur: uidelicet quid cuiq; imperij, atq; ornamenti attribui placeret. Postea uerò non ab uniuerso populo, sed à XXX. licitoribus ad speciem atq; usurpationem uetustatis, hoc est, ad triginta ueteres curias representandas constitutis, iuebatur. Liuius lib. 9. Cicero 2. Agraria in Rullum.

6 5

Decem

D

Decemuirales de XII. tab. Tulit App. Claudius Decemuir, cum collegis Anno CCCII. Ut leges X. tabularum ratæ essent, eisq; populus pareret. His etiam duas eodem anno tabulas addiderunt. Dionys. lib. 10. & Liuius lib. 3.

Decia de duumuiris naualibus. Tulit M. Decius Trib. pl. Iunio, Aemilio COSS. Anno CDXLII. Ut Duumuiros nauales classis ornandæ reficiendæq; causa populus iuberet. Liuius lib. 9.

Gell. lib. 2.

Cap. 24.

Didia sumptuaria. Tulit App. Claudio, Q. Metello COSS. Anno DCX. Ut uniuersa Italia, nõ sola urbs, lege Fannia sumptuaria teneretur. Ut non soli qui prandia coenæsue maiore sumptu fecissent, sed etiã qui ad eas uocati essent, atq; omnino interfuissent, pœnis legis tenerentur. Macrobius lib. 3. cap. 17.

Domitia de sacerdotijs. Tulit Cn. Domitius Ahenobarbus Trib. pl. C. Mario III. L. Aurelio COSS. Anno DCL. Ut nõ sacerdotum collegia, ut antea, quem uellent cooptarent: sed populi id beneficium esset. cum autem populus per religionem sacerdotia mandare non poterat, rogauit ut minor pars populi, id est, tribus septemdecim uocarentur: ab ea parte qui esset factus, is à collegio cooptaretur. Suet. Nerone. Velleius lib. 2. Cic. in Agraria 2. epist. 5. ad Brutum, & pro Cornelio, & Ascon. in eandem. Dio lib. 37.

Duilia

Duilia de magistratibus. Tulit M. Duilius Trib. pleb. Valerio, Horatio COSS. Anno CCCIIII. Ut qui plebem sine Tribunis pleb. reliquisset, quiq; magistratum sine prouocatione creasset, tergo ac capite puniretur. Liuius lib. 3. Dionys. lib. 10.

Duilia Menenia de coitionibus. Tulere de collegij sententia M. Duilius, L. Menenius Trib. pleb. Martio, Manlio COSS. Anno CCCXCVI. Ne quis postea populum seuocaret: qui hoc faxit, capitale esset. Liuius libro 7.

Duilia Menenia de foenore. Tulere idem. Ut foenus ne maius unciario exerceretur. Liuius lib. 7.

F

F Abia de ambitu. Tulit. Ut certus numerus sectatorum esset, id est eorum qui candidatos in campum deducerent. Cic. in Mureniana.

Fabia de plagiaris. Tulit. Ut qui ingenuum aut libertinum hominem sciens emerit, uendiderit, inuitum celauerit, uinctum habuerit: seruum alienum retinuerit, uel persuaserit ut à domino fugeret, iudicio poenaq; damnetur. Ne seruus qui plagium admisit, pro quo dominus poenam intulit, intra decem annos manumittatur. l. 12. D. de manumiss. Cicero pro C. Rabirio, An de seruis alienis contra legem Fabiam retentis, plura dicenda sunt? Et Iurisconsulti in Pandect. item Paulus sent. 5. cap. 7.

Fabia

Fabia lex, pro formula dicitur apud Paulum lib. Sent. 3. cap. 3. improprie, quum ea lex non fuerit: sed actionis formula. Similiter autem Cicero Manilianas uenaliu uendendorum leges dixit, in lib. De orat. 1. pro Cautiones.

Fabia de terminis. Ea legitur in libro De agrorum conditionibus his ferè uerbis, quæ paucis quibusdam locis correximus. Qui hac lege coloniam deduxerit, municipium, præfecturam, forum, conciliabulum constituerit, in eo agro, qui ager intra fines eius colonie, municipij, fori, conciliabuli, præfecturæ erit, limites decumani ut fiant, terminiq; statuatur, curato: quiq; fines ita statuerit, hi fines eorum sunt, dum ne extra agrum colonicum, territorium fines ducat: quiq; termini hac lege statuti erunt, ne quis quem eorum eijcito, neue commoueto, sciens dolo malo: si quis aduersus ea fecerit, is in terminos singulos quos eiecerit, locoue mouerit sciens dolo malo, ¶ XXV. in publicum eorum, quorum intra fines is ager erit, dare damnas esto, deq; ea re curatoris, qui hac lege erit, iurisdictio, recipatorumq; datio addictio esto. Si curator hac lege non erit, tunc quicumq; magistratus in ea colonia, municipio, præfectura, foro, conciliabulo iuri dicundo præerit, magistratus de ea re iurisdictio iudicisq; datio addictio esto: inq; eam rem is qui hac lege iudicium dederit, testibus publicè duntaxat in res singulas X. denunciandi potestatem facito, ita ut è Republica fideq; sua uidebitur. Etsi is unde ea pecunia petita erit, cõdemnatus erit,
eane

eam pecuniam ab eo deue bonis eius, primo quoq; die exigito, eiusq; quod receptum erit, partem dimidiam ei cuius unius opera maxime is condemnatus erit, partem dimidiam in publicum redigito. Quo ex loco terminus aberit, si quis in eum locum terminum restituere uolet, sine sua fraude licet facere: neue quid cui is ob eam rem hac lege damnas esto.

Falcidia de testamentis. Tulit P. Falcidius Trib. pl. Domitio, Asinio C O S S. Anno DCCXIII. Eius hæc quatuor capita memorantur. Qui ciues R. sunt, qui eorum post hanc legem rogatam testamentum facere uolet, ei quam pecuniam quasq; res, quibusq; dare legare uolet, ius potestasq; esto ut hac lege licebit. Quicumq; ciuis R. post hanc legem rogatam testamentum faciet, is quantam cuiq; ciui R. pecuniam iure publico dare legare uolet, ius potestasq; esto, dum ita detur legetur, ut ne minus quam quartam partem hæreditatis ex eo testamento hæredes capiant. Eis quibus ita datum legatum erit, eam pecuniam sine fraude sua capere liceto: isq; hæres, qui eam pecuniam dare iussus damnatus ne erit, eam pecuniam debeto dare, quam damnatus est. Si quis aliter quam hac lege liceat, pecuniam dederit, legauerit, hæredi quartam partem eius pecunie que data legata erit, ex eo testamento retinere liceto. Paulus l. 1. D. ad leg. Falcid. Eusebius in Chronicis. Dio uero lib. 48. hoc modo, Ut hæres quartam partem bonorum sibi relictorum, si grauiter oneratus sit legatis, accipiat: cetera legatarijs relinquat.

Fannia

Fannia sumptuaria. Tulit C. Fannius COS. cum M. Messala, Anno DXCII. Ut ludis Romanis, plebeijs, Saturnalibus, & alijs quibusdam diebus centenos æris in singulos dies impendere liceret: decemq; alijs diebus in singulis mensibus, tricenos: cæteris autem omnibus diebus, denos. Nequid uolucrum poneretur, præter unam gallinã quæ non esset altilis. Plin. lib. 10. cap. 50. Gellius lib. 2. cap. 24. Macrobius lib. 3. cap. 17.

Fauia de terminis. Vide Fabia.

Flaminia agraria. Tulit C. Flaminius Trib. pl. Aemilio, P. Publicio COSS. Anno DXXI. Ut ea regio Gallie, quæ Picenum uocatur, unde Senones expulsi fuerant, militibus Romanis diuideretur. Polyb. lib. 2.

Flauia de Tusculanis. Tulit M. Flavius Tribun. pl. Sulpitio, Aemilio COSS. Anno CDXXX. Ut in Tusculanos animaduertetur, quorum ope ac consilio Veliterni, Priuernatesq; populo R. bellum fecissent. Liuius lib. 8.

Furia de Aedilibus ex patribus creandis. Tulit M. Furius Camillus Dict. An. CCCXXCV. Ut duo Aediles ex patribus crearentur. Liuius lib. 6. in fin.

Furia de iure Campanorum. Dedit Campanis L. Furius Prætor, Foslio & Plautio COSS. Anno CDXXXV. quum primum Capua in deditiõem recepta

recepta, Praefecti eò missi sunt. *Liuius lib. 9.*

Fusia de comitijs. Tulit P. Furius, siue Fusius Consul cum Sex. Atilio, Anno DCXVII. Vt certis diebus, qui tamen fasti essent, agi cum populo non liceret. Cicero in *Sextiana*, In orat. post reditum, De prouinc. consul. & alibi frequentissime. Latam illo tempore Cicero in *Pisoniana* testatur: qui centum annis dixit, pro circiter centum annis.

Fusia de comitijs. Tulit Q. Fusius Calenus Praetor, C. Cæsare, M. Bibulo COSS. Anno DCXCIII. Quum in Tributis comitijs omnium simul suffragia cõfunderentur, itaq; fieret, ut singula genera de suffragiorum euentu sic inter se contenderent, ut quod rectè statutum esset, id suo suffragio factum dicerent, quod secus, in alios reijcerent: Tulit, Vt singula genera suffragium seorsum ferrent, quo sententiæ internosci possent. Hoc modo singulorum generum suffragia seorsum renunciabantur. *Dio. lib. 38.*

Furia de testamentis. Tulit C. Furius Trib. pl. Ne cui, nisi manumissoris cognato, certisq; alijs personis supra mille asses legare, mortisue causa donare liceret, quòd si quis maiorem summã sibi legatam accepisset, quadruplum eius quo plus quàm licebat accepisset, redderet. Lata est autem (ut ait Iustin.) Legis XII. tab. coercendæ causa: qua uti quisq; legasset suæ rei, ita ius erat. Cic. pro Balbo, & Verr. 3. *Iustinia. De leg. Falciã. Vlpian. cap. Instit. 1. & 28.*

Furia

Furia Caninia de manumissione. Tulere opinor, P. Furius Camillus, C. Caninius Gallus CO S S. Anno DCCLII. Vt in testamento ex tribus seruis non plures quàm duos manumittere liceat: usq; ad decem, dimidiam partem: à decimo usq; ad triginta tertiam partem, ut tamen adhuc quinq; manumittere liceat, æquè ut ex priori numero: à triginta usq; ad cētum, quartam partem, æquè ut decem ex priori numero liberari possint: à centum usq; ad quingentos, partem quintam similiter, ut ex antecedenti numero uiginti quinq; possint fieri liberi. eademq; præcipit ne plures numero quàm centum ex cuiusquam testamento liberi fiant. Eadem lex cauet, ut libertates seruis testamento nominatim dentur. Hæc ex Instit. Vlp. tit. 1. Paulo sentent. 4. Caij Instit.

G

Gabinia de nocturnis coetibus. Tulit. Vt qui conciones ullas clandestinas in urbe conflauisset, more maiorum capitali supplicio multaretur. Ex orat. Porc. Latronis in Catil.

Gabinia de suffragijs. Tulit A. Gabinius Tri. pleb. Pisone, Popillio COSS. Anno DCXIII. Vt comitijs quibus magistratus crearentur, populus non uoce, sed tabella suffragium ferret. Et quo id liberius esset, cautum est, Ne quis inspiceret tabellam, ne rogaret, ne appellaret, ita ab omni parte liberū iudicium suum in magistratibus creandis populus haberet. Cicero De legib. lib. 3. Et in lib. De amicis.

Gabinia

Gabinia de piratis persequendis. Tulit A. Gabinius Trib. pleb. Metello, Marcio COSS. Anno DCLXXXV. Vt bellū aduersus piratas Cn. Pompeio in triennium ita mandaretur, Vt toto mari quod est intra columnas Herculis, & in maritimis prouincijs usq; ad quadringentesimum à mari stadium potestatem haberet imperandi regibus, præsidibus, ciuitatibus, ut se rebus omnibus ad eius belli administrationem necessarijs iuuarent. Pædian. in Cornel. Velleius lib. 2. Dio lib. 38. Plutarchus in Pompeio, et Cicero De lege Manilia. Appian. in Mithridat.

Gabinia de senatu habendo. Tulit. Vt ex Cal. Feb. ad Cal. Martias quotidie Senatus cogeretur, & legatis exterarum nationum daretur. Cicero in Epist. ad Q. Frat. lib. 2. ep. 11.

Gabinia de usuris. Tulit. Ne ius dicere tur de ijs pecunijs quæ uersura facta essent sumptæ. ne scilicet prouinciales homines à Romanis exhaurirentur. ne grauior usura quàm centesima exigeretur. sed et præter amissam sortem certam poenam sanciebat. Cicero lib. Epist. ad Attic. 6.

Gellia & Cornelia de ciuitate. Tulere L. Gellius Publicola, Cn. Cornelius Lentulus COSS. Anno DCLXXXI. Vti ciues R. sint ij, quos Cn. Pompeius de consilij sententia singulatim ciuitate donauerit. Cicero pro Balbo.

Genutia Aemilia de clauo pangendo. Tulere ex S. C. Cn. Genutius, L. Aemilius C O S S. Anno CCCXC. Ut, qui Prætor maximus sit, Idibus Septemb. clauum pangat. Liuius lib. 7. ubi addit, Legem ætate sua fuisse priscis literis uerbisq; scriptã, clauumq; quia raræ per ea tempora literæ erant, notam numeri annorum fuisse, eoq; Mineruæ templo dicatam legem, quia numerus à Minerva inuentus sit.

Genutia de fœnore. Tulit L. Genutius Trib. pl. C. Martio III. Q. Seruilio COSS. Anno CDXI. Ne fœnerare liceret. Liuius lib. 7.

Genutia de magistratibus. Tulit idem Martio, Seruilio C O S S. Anno CDXI. Ne quis eundem magistratum intra decem annos caperet, neu duos magistratus uno anno gereret, utiq; liceret, Consules ambo Plebeios creari. Liuius lib. 7.

Glitia de testamentis. Citatur Caius ad legem Glitiam in l. 4. D. de inoff. test. Mendose meo iudicio, quum Glitia non nomen, sed cognomen sit, ut ex Fastis intelligitur, ubi M. Claudius Glitia Dictator Anno DIII. proditur. Videndum igitur an Titia rectius legeretur, quæ de pupillorum rationibus lata est, quo Caij sententia pertinet.

Hircia

H

Hircia de Pompeianis. Tulit A. Hircius,
 Vt Pompeiani ad dignitates non admitterentur.
 Ex epist. Anton. Philipp. 13.

Horatia Valeria de plebiscitis. Tulere L.
 Valerius, M. Horatius C. O. S. S. Anno CCCIII. Vt
 quod tributim plebs iussisset, populum teneret. Liuius
 lib. 3. Dionys. lib. 11. Quod postea lege Hortensia, &
 Publilia confirmatum est.

Horatia de magistratibus sacrosanctis. Tu-
 lit idem. Vt qui Tribunis pl. Aedilibus, Iudicib. nocuis-
 set, eius caput Ioui sacrum esset: familia ad ædē Cereris,
 Liberi, Liberæq; uenū iret. Liuius lib. 3. Dionys. lib. 5.

Horatia de Caia Tarratia, uirgine Vestali.
 Tulit. Vt certi honores ei tribuantur, in his ut te-
 stabilis esset, Vt si quadraginta annos nata sacerdotio
 abire, ac nubere uoluisset, ius ei potestasq; exauguran-
 di, atque nubendi esset: munificentia & beneficij gra-
 tia, quod campum Tiberinum, siue Martium populo
 Ro. condonasset. Gellius lib. 6. cap. 7. Plutarchus in Po-
 blicola, ubi eam Tarquiniam appellat.

Hortensia de nundinis. Tulit. Vt nun-
 dine quæ prius erant feriae, fastæ essent: uti rustici, qui
 nundinandi causa in urbem ueniebant, lites compone-
 rent. Macrobius lib. Satur. 1. cap. 16.

c 2

Hortensia

Hortensia de plebiscitis. Tulit Q. Hortensius Dictator seditionis sedandæ causâ creatus, Anno CDLXVII. Ut eo iure quod plebs statuisset, omnes Quirites tenerentur: quum antea Patritij non tenerentur. Gellius lib. 15. cap. 27. Plin. lib. 16. cap. 10. August. lib. 3. De ciuit. Dei, cap. 17. quod postea lege Publilia confirmatum est.

Hostilia de furtis. Tulit A. Hostilius Consul cum A. Atilio, Anno DLXXXIII. Ut furti agere liceret eorum nomine, qui apud hostes essent, aut Reip. causâ abessent, quiue in eorum cuius tutela essent. Iustinianus De ijs per quos ag. poss. Hinc illæ Hostiliane actiones, id est, formulæ apud Ciceronem lib. De orat. 1. ubi de militis testamento agitur.

I

ICilia de Auentino. Tulit L. Icilius Trib. pleb. M. Valerio, Sp. Virginio COSS. Anno CCXCVII. Ut Auentinus mons plebi ad ædificia concederetur. ὅσα μὲν ἰδιωταὶ τινες εἶχον ἐν διναίῃς ἡμισάμενοι, ταῦτα τῆς κυρίας κατέχειν. ὅσα ἢ βεβιασμένοι τινὲς ἢ ἕλωπῆ λαβόντες ὠνοδομήσαντο, κομισαμένους τὰς διαπάνας αἷς ἅρ οἱ διαίηται γινῶσι, τῷ δήμῳ παραδιδόναι. τὰ ἢ ἄλλα ὅσα ἅρ ἢ δημοσία, χωρὴ ἰώνῃς τὸν δήμον παραλαβόντα διελέσθαι. Id est, Quæ priuati quidam iure quæsitæ, possidebant, ea pro domino possiderent. quæ uerò uel ui, uel clam accepta ædificijs occuparant, ea recuperatis impensis quas arbitri statuissent, populo

populo

populo redderent. cætera uerò quæ publica essent, ea populum sine precio recipere, & inter se diuidere. Dionys. lib. 10. & Liuius lib. 3.

Icilia de Tribunis pl. Tulit Sp. Icilius Trib. pl. T. Geganio, P. Minutio C O S S. Anno CCLXI. Δημάρχῳ γνώμην ἀγορεύοντος ἐν δήμῳ, μηδεὶς λεγέτω μηδὲν ἐναντίον, μηδὲ μεσολαβείτω τὸν λόγον. ἰὰρ δέ τις παρὰ τὰῦτα ποιήσῃ, διδότης τοῖς Δημάρχοις ἐγγυητὰς, αἰτηθεὶς εἰς ἐκτίσιν ἧς ἂν αὐτῷ ἐπιθῶσι ζημίας, ὃ ἢ μὴ διδῶς ἐγγυητὴν, θανάτῳ ζημιώσθω, καὶ τὰ χήματα αὐτῷ ἰερά ἐστω. τῶν ἀμφισβυτάντων πρὸς ταύτας τὰς ζημίας, αἰ κρίσεις ἐστωσαν ἐπὶ τῷ δήμῳ. Id est, Tribuno ad populum concionanti, ne quis contradicito, neue eum interpellato. Qui contra faxit, prædes Tribunis dato se multam quam ipsi irrogabunt soluturum. qui prædes non dederit capital esto: familiaq; eius sacra esto. Si quid erit in multis controuersia, populi iudicium esto. Dionys. lib. 7.

Iulia de prouincijs. Tulit C. Iulius Cesar Consul cum Bibulo, Vt Achaia, Thessalia, cuncta Græcia liberae essent, neq; in ijs magistratibus populi Rom. ius dicere liceret. Cic. Pro domo sua in Pison. & de prou. Consul. Item ut magistratibus transeuntibus, eorumq; comitibus fœnum aliaq; ab oppidis & uicis subministrarentur. Ad Att. lib. 5. & in Pison. Item ut duabus in ciuitatibus prouinciæ suæ Magistratus decedentes rationes suas relinquerent: easdemq; totidem uerbis ad ærarium referrent

referrent. Cicero Epist. fam. lib. 5. ep. 20. In Pison. Item,
Ne coronarium aurum ijs qui prouincias obtinerent,
uel decerni, uel ab ijs accipi liceret, nisi decreto trium-
pho. Cic. in Pison.

Iulia agraria. Tulit idem eodē tempore. Ut ager
Stellas, maioribus consecratus, Item Campanus ad subsi-
dia Reip. uectigalis relictus plebi diuiderentur. Diuisit
extra sortem XX. millib. ciuium, quibus terni pluresq;
liberi essent. Velleius lib. 2. Plutarch. in Pomp. & in Ce-
sar. & in Cat. Vtic. Dio 38.

Iulia iudiciaria. Tulit idem. Ut iudicia ad duo
genera iudicum redigerentur, equestris ordinis & sena-
torij. Tribuni uerò ararij, quod erat tertiū, tollerētur.
Suetonius in Cesare. Meminit Gellius lib. 14. capite 2.
Dio lib. 43.

Iulia de sacerdotijs. Tulit idem. Ut in cooptan-
dis sacerdotibus etiam absentium ratio haberetur. Pa-
tet ex lib. 1. epist. ad Brutum.

*Vide Sacerbr.
8. 16. 266.*

Iulia repetundarum. Tulit idem. Ut ex Vati-
niana & Sextiana intelligitur. Ut ab ijs exigeretur pec-
cunia, ad quos ea quam is ceperit qui damnatus sit, per-
uenerit. ut transeuntibus magistratibus eorumq; comi-
tibus fœnum aliaq; ab oppidis & uicis subministraren-
tur. Ut ijdem quum de prouincia decederent, rationes
in prouincie duabus ciuitatibus que ipsis maximè ui-
derentur

derentur relinquerent, & totidem uerbis ad aerarium referrent. Cicero pro Postumo. In epist. lib. 5. ep. 20.

Iulia de sacerdotijs. Tulit idem. Ut absentis habitationem liceret. Cic. Ep. 5. ad Brutum.

Iulia de prouincijs. Tulit idem Dictator. Ne prouinciæ Prætorie plus quàm annum, neu plus quàm biennium Consulares obtinerentur. Cic. Philipp. 1. & in Pison. Dio lib. 43.

Iulia de legibus Cæsaris. Tulit idem. Ut ei qui in suas leges non iurasset, capitale esset. Appianus De bell. ciuil. 2.

Iulia de fœnore. Tulit idem. Ut disiecta nouarum tabularum expectatione, quæ crebro mouebatur, debitores creditoribus satisfacerent per æstimationem possessionum, quanti quasq; ante ciuile bellum comparassent, deducta summa æris alieni, si quid usuræ nomine numeratum aut perscriptum fuisset: qua conditione quarta ferè crediti deperibat. Sueton. in C. Cæsare. Cæsar lib. 3. De bello ciuili. Eadem de modo credendi possidendiq; intra Italiam cauebatur. Tacitus lib. 5.

Iulia de colonijs. Tulit idem. Ut ager Campanus uiginti millib. ciuiũ extra sortem diuideretur, eoq; colonia deduceretur. Sueton. Iulio & Augusto.

Iulia de ui publica & priuata. Tulit C. Iulius Octavius Augustus. In eos qui uim armis aut sine armis fecissent. Hoc enim est uim publicam, aut priuatam admittere. Florus Epit. CXX. Sueton. in eius uita. Sed Pauli de hac lege uerba subijci est melius. Lege Iulia, inquit, de ui publica & priuata tenetur, qui quem armatis hominibus possessione, domo, uilla, agroq; deiecerit, expugnauerit, obsederit, clauserit, idue ut fieret, homines comodauerit, locauerit, conduxerit, qui ue coetum, concursum, turbam, seditionem, incendium fecerit, funerari, sepeliri ue aliquem prohibuerit, funusue eripuerit, turbauerit. Et qui eum, cui aqua & igni interdictum est, receperit, celauerit, tenuerit. Quiue cum telo in publico fuerit. Tempa, portas, aliudue quid publicum armatis obsederit, cinxerit, clauserit, occupauerit. Hanc legem Iuliam publicorum & Iuliam priuatorum appellat Vlp. in l. si praeses, XXXII. D. De poenis. Eadem praeterea lege cauebatur, ne rem ui possessam usucapere liceret. l. 33. §. 2. D. de usurpat.

Iulia maiestatis. Tulit idem. Ut ei cuius ope consilio aduersus Imperatorem uel Rempub. arma mota sunt, exercitusue eius in insidias deductus est, quiue iniussu Imperatoris bellum gesserit, delectumue habuerit, exercitum comparauerit, sollicitauerit, deseruerit Imperatorem, aqua & igni interdicator. Tacitus lib. I. & Iurisconsulti tit. ad l. Iuli. maiest. & Paulus sentent. §. cap. 31. Cicero Philip. I.

Iulia

Iulia de ambitu. Tulit idem. Vt qui petiturus magistratum, uel prouinciam, uel sacerdotium turbam suffragiorum caussa conduxerit, seruos aduocauerit, aliamue quam multitudinem conduxerit, cōuictus ut uis publicæ reus in insulam deportetur. Sueton. in Aug. Paulus sentent. 5. cap. 32. & Iuriscons. in Pand. Diuersum tamen Dio tradit lib. 56. Vt qui magistratum ambiissent quinquennium à magistratibus arcerentur.

Iulia de maritandis ordinibus. Tulit idē. Vt priori ex Consulibus fasces sumendi potestas sit, qui plures liberos quam collega, aut in sua potestate habet, aut bello amisit: sed si par utriq; numerus liberorū esset, maritus, aut qui in numero maritorū est, præferatur. si uerò ambo & mariti & patres totidem liberorum sunt, tum ille pristinus honos instauretur, & qui maior natus est, prior fasces sumat. Gell. lib. 2. cap. 15. Vt ne cœlibes, neue orbi ex ciuium R. testamento quicquā caperent. l. si is qui hæres, D. de uulg. & pup. l. 1. C. De infir. pœn. cel. & Tertull. in lib. De monogamia. Vt foemina à morte uiri, anni spacium: à diuortio, sex mēsiū liberū à cœlibatus pœna obtinerent. Vlp. tit. 14. Vt quæ ad cœlibes testamento ciuis R. peruenirent, eorum pars decima ad ærariū pertineret. Vt si liberta ab inuito patrono diuerteret, alij nubere inuito patrono non posset. Vt iusiurādum quod liberto impositum est ne uxorem ducat, ei remittatur. l. 6. §. 3. De iure pat. l. 1. D. und. uir & ux. Ne senatores eorumue liberi, libertinas & quæ ipse, quarumue pater materue artem ludicram fecerit, item

ex numero corpore quæstū facientium uxorem ducant. Cæteri autem ingenui prohibentur ducere lenam, à le-
none lenæue manumissam, & in adulterio deprehensam,
& iudicio publico damnatam, & quæ artem ludicram
fecerit. Paulus l. 44. D. de ritu nupt.

Iulia de uicesima. Tulit idem. Vt quæ heredita-
tates, legata, & donationes mortis causa ad alienos, aut
locupletes peruenirent, earum pars uicesima ad fiscum
pertineret. Vt testamenta in municipijs, colonijs, oppi-
dis, præfectura, uico, castello, conciliabulo facta, in foro
uel basilica, præsentibus testibus uel honestis uiris, inter
horam secundam & decimam diei recitètur, exemploq;
sublato ab ijsdem rursus magistratibus obsignato, quo-
rum præsentia constat apertum. Vt testamentum statim
post mortem testatoris aperiatur, hoc est, à præsentibus
intra triduum uel quinque dies: ab absentibus quoq; in-
tra eos dies, cum superuenerint. Vt testes, uel maxima
pars eorum adhibeantur, qui signauerint testamētum,
ita ut agnitis signis, rupto lino aperiatur & recitetur,
atq; ita describēdi exempli fiat potestas, ac deinde signo
publico obsignatum in Archiuum redigatur, ut si quan-
do exemplum eius interciderit, sit unde peti possit. Dio.
lib. 38. & Paul. Sent. 4. tit. 6.

Iulia de iudicijs. Tulit idem, qua formam iudi-
ciorum tum publicorum tum priuatorum præscripsit,
Gellius lib. 14. cap. 2. Vt qui nomen alicuius deferrent,
locum, annum, & mensem, quo crimen admissum erit,
des

designet. l. 3. De accusat. Ne eodem tempore, de duobus
 reis quis quereretur, nisi suarum iniuriarum causa l. 12.
 eod. Ne inuito denunciatur, ut testimonium dicat aduer-
 sus socerum, generum, uitricum, priuignum, sobrinum
 sobrinam, sobrino natum, eosue qui priore gradu sint.
 item ne liberto ipsius, liberorum eius, parentum, uiri, uxo-
 ris. item patroni, patronae. Et ut ne patroni patronae ad-
 uersus libertos, neque liberti aduersus patronum cogantur
 testimonium dicere l. III. D. De testib. Ut inter priuatos
 qui in iudicem consensissent, iurisdicendi ei iudici pote-
 stas esset l. 2. §. I. D. De iudic. Ne qui iudex sit, arbitrium
 recipere eius rei de qua iudex est, in uerbo se promitti iu-
 beat l. 9. De arbitr. Ne minor annis uiginti iudicare co-
 gatur l. cum lege XLI. D. De arbit.

Iulia Caducaria. Tulit, opinor, idem, et eius-
 dem legis haec duo fuere capita. Ut si nemo sit ad quem
 bonorum possessio pertinere possit, aut sit quidem, sed
 ius suum omiserit, bona publicentur. Vlp. cap. Instit. 28.
 Idem l. 4. §. eodem D. De fideic. lib. Quare et si caduca-
 rijs legibus bona delata sint idem erit probandum. Sic
 enim locum hunc nobis restituit Iacob. Cuiatius uir acri
 ingenio, eximiaque doctrina praeditus. Eandem legem Iu-
 liam significat Iulianus l. XCVI. §. I. De legat. et fid. li-
 bro primo.

Iulia de adulterijs. Tulit idem. Si quis stuprum
 adulteriūque faceret, sciens, dolo malo. Suet. in Augusto.
 Et Iurisconsulti tit. Ad leg. Iuli. de adult. Cornelius Ta-
 citus

citus lib. 2. Huius caput etiam hoc fuit, Ne maritus dotale prædium inuita uxore alienet: neue id, etiam eius uoluntate, oppigneret. Paulus lib. Sent. 2. cap. 22. & Iustin. sub tit. Quib. alien. licet.

Iulia Theatralis. Tulit idem. Ut equitibus Romanis quibus ipsis parentibusue equester census unquam fuisset, in quatuordecim ordinibus lege Roscia Theatrali constitutis considerare liceret. Sueton. Augusto. Plinius libro 33. cap. 2.

Iulia sumptuaria. Tulit idem. Ut profestis diebus ducentos numos in conuiujs consumere liceret: Calendis, Idibus, Nonis, & alijs quibusdam festiuis trecentos, nuptijs autem & repotijs HS millies. Gellius libro 2. cap. 24.

Iulia de manumissionibus. Tulit idem. Ut Imperator, cum seruum manumittit, non uindictam imponat: sed simpliciter liberum esse iubeat. Paulus l. apud eum, § 4. D. de manumiss, Qua lege tam manumissoris quam manumissi ætatem definiuit, iuraq; quibus patroni aduersus libertos uterentur constituit. Dio lib. 55.

Iulia de ueneno. Nominatur à Sueton. in Nerone.

Iulia peculatus. Tulit idem. Ut qui publicam pecuniam attrectauerit, surripuerit, mutauerit, seu in usus suos

suos conuerterit, in quadruplum eius pecunie quam sustulit, condemnatur. Paul. lib. sent. 5. cap. 29.

Iulia de ciuitate. Tulit Sex. Iulius Cæsar COS. cum L. Martio, Anno DCLXII. Vt ciuitas socijs & Latinis omnibus daretur. Cicero pro Balbo, Gellius libro 4. cap. 4. & Appianus De bello ciuili libro primo, & Eutropius.

Iulia Titia de tutoribus. Tulere. Vt prouinciarum præsides mulieribus pupillisue tutores non habentibus, tutores darent. Iustin. De Attil. tut. & Vlp. cap. Instit. 11.

Iulia de cessione bonorum. Tulit. Vt qui sine dolo suo malo æri alieno satisfacere nõ posset, bonis suis cedendo, liberaretur. l. 4. C. Qui bon. ced. poss. & in Cod. Theodosiano lib. 4. tit. Qui bonis ex lege Iulia cedere possint.

Iulia de limitibus. Tulit. Vt per actuarios limites populo eundi ius esset sicut per uiam publicam. Hyginus in libello, De limitibus constit. Apud Frontinum autem Tiberij Cæs. cõstitutio legitur, ex qua hæc sumpsimus. Est & aliud monumentum quod non longe ab ædibus uel itinere publico constitutum, id est, iuxta legem Semproniam & Iuliam, quod cardinibus & Decumanis constitutum esse monstratur. quod rationem finium recipere uidetur: id est, concurrentium linearum
atq;

atq; secantium se inuicem, & ordinem in utroq; custodit, limitum rationem discernens.

Iulia Miscella de testamentis. Tulit. **Ut** coniugi superstiti legatū sibi à demortuo ea lege ne matrimonium aliud contraheret, ita capere, ius esset si intra annum iuraret se liberorum quærendorū causa uelle nubere. Iustinian. in tractatu de indicta uiduitate, & lege Iulia Miscella tollenda. lib. Cod. 6. tit. XL. & Nouell. const. 22. ubi Iustinianus Iulium Miscellam huius legis auctorem, contra omnia antiquitatis exempla, & falso, meo iudicio, nominat. quin etiam quod eodem loco L. Mutium Scauolam scribit legi cautionē apposuisse, ut anno præterito coniunx aliter legatum capere nō posset, quā si cautionem dedisset, se ad secundas nuptias non peruenturum: falsum opinor sed ita cautionē interpretor, ut ad hoc quoq; negotium, Mutianæ cautionis usus adhiberetur.

Iulia Plautia de usucapionibus. Vide, Iulia de ui, & Plautia de ui. Ne res ui possessas usucapere ullo tempore liceret. Iustin. De usucap. lib. Inst. I.

Iunia de Regio, & Consulari imperio. Tulit L. Iunius Brutus solus Consul: Anno CCXLIII. Ut imperium Tarquinio abrogaretur, ut ipse idem cum coniuge ac liberis itemq; omnes Tarquinie gentis exularent: ut capitale esset si quis de ijs reuocandis mentionē faceret: ut regio imperio abrogato, Consules duo regia pote=

potestate quotannis comitijs centuriatis à populo crearentur. Dionys. lib. 4. Liuius lib. 2.

Iunia de Tribunis pleb. Vide Sacrata.

Iunia Licinia, de legibus. Tulere D. Iunius, & L. Licinius C O S S. Anno ab Vrbe condita, D C XCI. Vt leges trinundino antè promulgarentur, quàm ad populum ferrentur. Cic. Philipp. 5. Epist. ad Att. 1. et 4. & Vatiniana interrogatione, Pro domo sua.

Iunia Vellea de hæredum institutione. Tulere. Vt qui testamentum faceret, is omnem uirilis sexus qui ei suus hæres futurus erit cum nascetur, instituendi, exhæredandiue potestatem haberet, etiamsi uiuo parente nascerentur. item, ut si quis ex suis hæredibus suus hæres esse desineret, liberi eius & cæteri in locum suorum sui hæredes succederent. Scæuola l. gallus 39. De lib. & postum.

Iunia Norbana de libertinis. Tulere M. Iunius Silanus, L. Norbanus Balbus C O S S. Anno DCC LXXI. Vt ij serui qui neq; censu, neq; uindicta, neq; testamento. sed aut per epistolam, aut inter amicos, aut conuiuij adhibitione liberi fierent, non ciues Romani, sed eodem iure, quo Latini coloni essent. Vt si Latinus ciuem Romanam, uel Latinam uxorem duxerit, testatione interposita, quòd liberorum quærendorum causa uxorem duxerit, postea filio filiâ ue nato, natâ ue & anniculo facto, possit apud Prætorem uel Præsidentem pro-

provincia causam probare, & fieri ciuis Romanus, tã ipse quàm filius, filiãue eius & uxor, scilicet si & ipsa Latina sit. Vt Latinorum legitimæ successiones nullæ prorsus essent: sed eorum bona manumissores, tanquam seruorum peculia sibi haberent. Vt liberti ius ciuitatis R. non antè haberent, quàm ius aureorum annulorum, aut natalium restitutionem à principe impetrassent: Vlpian. in Instit. tit. 3. Justin. §. V. De success. lib. Idẽ Nou. LXXVIII.

Iunia Petronia de libertatẽ. Tulere C. Iunius Cæsonius, Petronius Turpilianus COSS. Anno DCCCXIII. Vt si dissonantes pares iudicum existant sententiæ, pro libertate pronũcietur. Hermogen. l. 24. D. De manum. Ab eodem quoq; Petronio lex Petronia de seruis infra suo loco numeratur.

L

L *Abiena de sacerdotijs. Tulit T. Labienus Trib. pl. Cicer. Antonio COSS. Anno DCXC. Vt ius creandorum sacerdotum penes collegia esset ex ueteri lege Domitia, quam lex Cornelia abrogauerat. Dio lib. 37.*

Lætoria de minoribus. Tulit. Vt ijs qui uel furiosi, uel prodigi essent, curatores darentur: qui eos circumscripsissent, iudicio publico tenerentur. Cicero De offic. 3. De nat. deorum 3. & Capitol. in Anton.

ton. Philos. Ne à minoribus uiginti quinque annis stipulari liceret: hoc est, ne stipulatione obligari possent. Suetonius in quarto Prætorum, apud Priscianum lib. 8. Et hoc illius caput meo iudicio Plautus significat in Pseudolo, ubi Callidorum adolescentem sic loquentem facit. Nimis sum miser: numum nusquam reperire argenti queo. Ita miser & amore pereo, & inopia argentaria. Perij, an non? tam lex me perdit quina uicenaria. Metuunt credere omnes.

Licinia de fœnore. Tulit idem Furio, Clælio, &c. Trib. mil. Anno CCCLXXVI. Ut deducto eo de capite, quod usuris pernumeratum esset, id quod super esset, triennio æquis portionibus persolueretur. Liuius libro sexto.

Licinia de magistratib. è plebe creandis. Tulit idem. Ne tribunorum militum comitia fierent, sed Consulium, & utiq; alter ex plebe crearetur. Liuius libro sexto.

Licinia agraria. Tulit C. Licinius Stolo Tribus nus pl. Aemilio, Valerio, &c. Tribun. mil. Anno CCC=LXXVII. Ne quis plus quingenta iugera agri, centum pecoris maioris capita, quingenta minoris possideret. Varro lib. de re Rust. 1. Liuius lib. 6. Appian. De bellis ciuilib. 1. Gellius libro 20. cap. 1. Valerius lib. 8. capite 6. Plinius lib. 18. cap. 3. Velleius lib. 2. Plutarchus in Camillo & in Grachis.

d

Licia

Licina sumptuaria. Tulit P. Licinius Crassus Diues COS. cum Cn. Lentulo, Anno DCLVI. Ut Calendis, Nonis, nundinis Romanis, cuiq; in dies singulos triginta duntaxat asses edundi causa consumere liceret. nuptijs ducenos. cæteris uerò dieb. qui excepti non essent, tricenos: quum & carnis aridæ pondo tria, & salsamētorum pondo libram concederet. quod autem è terra, uite, arboréue natum esset, id impunè cōsumere liceret. Macrob. lib. 3. cap. 17. Gell. lib. 2. cap. 24. Cicero lib. 7. epist. ad Gallum ep. 27. Et Festus, Centenariæ coenæ dicebantur, in quas lege Licinia non plus centussib. præter terræ nata impendebatur, id est, centum assibus, qui erant breues numi ex ære. Labet autem hoc loco illud si minus tempestiue, non tamen sine caussa subiicere, decoribus, & legis huius contemporibus dici à Prætoře solitum, Quādo tu bona patria auitaq; nequitia tua disperdis, liberosq; tuos ad egestatem perducis, ob eam rem tibi ea re commercioq; interdico. Sic enim duobus prope ab hinc annis illam formulam, correxi, cuius rei cum alij complures, tum Bonifac. Amerbachius, & Paulus Manutius uiri clarissimi, & eruditissimi, quibus, ut fit, eiusmodi de rebus interdum scribo, testes esse possunt. Quod ego propter spem quam de notis Iac. Cuiacij Iurisc. excellentis in Pauli sententias, concepi: testari hoc loco uolui. nam à me quoq; iam pridem idem liber emēdatus est. sed eius generis hæc res est, quæ duos dominos ferre possit.

Licina de ludis Apollinaribus. Tulit P.
Lici-

Licinius Varus Prætor Urb. Claudio, Quinctio COSS. Anno DXLV. Vt ludi Apollinares qui die incerta fiebant, in perpetuum in statam diem uouerentur. itaq; ipse primus ita uouit, fecitq; ante diem tertium nonas Quintiles. is dies deinde solennis seruatus. Liuius lib. 27.

Licinia Cassia de bello Persei. Tulere Licinius, Cassius COSS. Anno DXXCII. Vt quod Perseus Philippi filius Macedonum rex aduersus foedus cum patre Philippo ictum, & secum post mortem eius renouatum, socijs populi R. arma intulisset, agros uastasset, urbesq; occupasset, quodq; belli parandi aduersus populum R. cōsilia inisset, arma, milites, classem eius rei causa comparasset: ut nisi de ijs rebus satisfacisset, bellum citē eo iniretur. Liuius lib. 42.

Licinia Cassia de Tribunis militum. Tulere iisdem COSS. Ne Tribuni militum eo anno suffragijs crearentur, sed Consulū Prætorūq; in ijs faciendis iudicium arbitriumq; esset. Liuius lib. 42.

Licinia & Mutia de peregrinis. Tulere Licinius Crassus, & Q. Mutius Scæuola COSS. Anno DCLVIII. Vt socij Latini, Romanæ ciuitatis iure priuati, suas in ciuitates redigerentur. Ascon. in Cornelianā, & pro Scauro. Cicero in Bruto, & lib. De offic. 3. De orat. 2. pro Corn. Balbo, & pro Sextio. Appian. lib. 1.

Licinia de sodalitijs. Nominatur à Cicerone

d 2 in

in Orat. pro Plantio, & lib. Famil. ep. 8.

Licina Aebutia de legumlatoribus. *Tu-
lere. Ut ne ei qui legem de curatione potestateve
aliqua tulerit, eiusve collegis, cognatis, affinibus ea po-
testas curatione mandaretur. Cicero in Orat. 2. contra
Rullum. & in orat. Pro domo sua.*

Licina rogatio de sacerdotijs. *Promulga-
uit Q. Licinius Crassus, ut sacerdotum cooptatio ab ip-
sorum collegio ad populum trāsferretur, Cic. in Lælio.*

Licina Iunia de legibus. *Vide Iunia Licinia.*

Liua de Colonijs deducendis. *Tulit M.
Liuius Drusus Trib. pl. Domitio, Fannio C O S S. Anno
DCXXXI. Ut duodecim colonie deducerentur, & sin-
gulis tria ciuium millia assignaretur. Plutar. in Grachis.*

Liua de socijs Latini nominis. *Tulit idem.
Ne quæ Latini nominis uirgis in exercitu cædi liceret.
Plutarch. ibidem.*

Liua de uectigalibus. *Tulit idem. Ut paupe-
ribus quibus agri diuiderentur, uectigal quod ex lege
Sempronia pendebant, remitteretur. Plut. ibidem.*

Liua de re nummaria. *Tulit idem. Ut octa-
ua æris pars argento misceretur. Plinius lib. 33. cap. 3.*

Liua

Liuiā iudiciaria. Tulit M. Liuius Drusus Trib. pl. L. Martio, Sex. Iulio COSS. Anno DCLXII. Ut equa ex parte iudicia penes Senatum & equestrem ordinem essent. Ascon. in Corneliam. Cicero De orat. 3. Florus in epit. LXXI. Appianus autem rem sic explicat. τῶν βαλευτῶν διὰ τὰς θάσεις τότε ὄντων μόλις ἀμφὶ τῶν τριακοσίων, τοσούτοις ἐτέροις αὐτοῖς ἀπὸ τῶν ἰππέων εἰσηγεῖτο ἀριστίνδην προλαταλεγιῶναι, καὶ ἐν τῶνδε πάντων ἐς τὸ μέλλον εἶναι τὰ δικαστήρια. εὐθύνας τε ἐπ' αὐτῶν γίνεσθαι δωροδοκίας προσέγραφε. ἐγνηλήματος ἴσα δὲ καὶ ἀγνοομένους, διὰ τὸ ἔσθως, τῆς δωροδοκίας ἀνέδδω ἐπιπολαζούσης. Quum per id tempus propter superiores seditiones uix trecen-
ti senatores essent, totidem ex equestri ordine arbitratu bonorum uirorum delectos ipsis adiunxit, uti deinceps ex hisce omnibus iudices legerentur: utiq; de pecunia ob rem iudicandam accepta causam dicere cogerentur, quod crimen consuetudine iam pro nullo numerabatur, quum largitiones sine ullo pudore increbuis-
sent. Hec ille lib. De bell. civilib. I.

Liuiā agraria. Tulit idem. Ut Semproniae leges de agris populo diuidendis ualere.

Liuiā frumentaria. Tulit idem. Ut Semproniae lex de frumento plebi ex publico uiritim dando ualere.

Liuiā de colonijs deducendis. Tulit idem.

d 3 Ut

Vt lex Sempronia ea de re ualeret.

Liua de socijs. Tulit idem. Vt socijs omnibus ius ciuitatis Romanæ daretur: quod ante ipsum M. Fuluius C O S. tentarat. Liuius tamen in perferenda lege occisus est. Appianus, De bell. ciuil. 1. Florus, & Cicero De legib. 3.

Lutatia de ui publica. Tulit Q. Lutatius Catulus C O S. cum C. Mario Anno D C L I. Vt de seditiosis consceleratisq; ciuibus, qui armati Senatum obsederint, magistratibus uim attulerint, Rēp. oppugnarint, quotidie etiam diebus festis ludisq; publicis quaereretur, Cicero pro Celio.

M

MAmilia de terminis. Eius aliquot locis mentio fit in libro De agrorum cōditionibus, constatq; ex Aggeno Urbico & lib. Cic. De legib. 2. eam in finibus agrorum quinque aut sex pedum latitudinem præscripsisse, quos usucapi uetaret. In libello uero Variorum autorum eidem uolumini subiecto, Mamilia, Roscia, Peducea, Alliena, Fauia nominantur: sed capita trium duntaxat postremarum legum referuntur: quia neq; de quinque pedū præscriptione mentio ulla fit: & hæ notæ K. L. 3. itē 4. & 5. caput legis tertie, quartæ, & quintæ subscribi tantum significant: quas suum in locum referemus.

Ma/

Mamilia de senatoribus à Iugurtha corruptis. Tulit C. Mamilius Limetanus Trib. pl. Sp. Postumio, Q. Minutio COSS. Anno DCXLIII. Vti quaereretur in eos, quorum consilio Iugurtha Senatus decreta neglexisset, quiq; ab eo in Legationibus aut imperijs pecunias accepissent, qui elephantos, quiq; perfugas tradidissent, item qui de pace aut bello cum hostibus pactiones fecissent. Sallust. Iugurth.

Mania, Vide Menia.

Manilia de bello Mithridatico. Tulit C. Manilius Tribun. pl. M. Lepido, L. Volcatio COSS. Anno DCXXCVII. Vt belli Mithridatici administratio Cn. Pompeio mandaretur. Prouincia uniuersa cui Lucullus praesuerat, omneq; ipsius imperium, exercitus, & copiae Pompeio mandarentur: & hoc amplius Bithynia adiungeretur, cui Glabrio praererat: classis item & copiae omnes maritimae quas ipse initio belli Piratici habuerat: omnes praeterea prouinciae, quibus solis Lege Gabiniana non praesuerat, Phrygia, Lycaonia, Galatia, Cappadocia, Cilicia, Colchis superior, & Armenia. Cic. Pro lege Manilia, Plutarchus in Pompeio, Appianus in Mithridat. Florus epit. C. Dio lib. 26.

Manilianae leges uenaliu uendendoru.
Ab Antonio dicuntur in lib. De orat. I. pro Cautiones.
ut apud Catonem, Lex uini uendendi, oleae faciendae.

d 4

Manlia

Manlia de uicesima. Tulit Cn. Manlius COS. cum C. Martio, Anno CCCXCVI. Ut ij qui manumitterentur, fortunarum suarum uicesimam ærario darēt. Liuius lib. 7.

Manlia de sacerdotijs. Tulit P. Manlius Trib. pleb. L. Furio, M. Marcello COSS. Anno DLVII. Ut propter sacrificiorum multitudinem Tresuiri Epulones crearentur; quum essent ipsi à Numa, ut etiam ludorum illud epulare sacrificium facerent, instituti. Ius præterea togæ prætextæ habenda, item ut Pontifici, eisdem esset. Cicero De orat. 3. Liuius 33. Vbi tamen T. Romuleius legitur: quod Car. Sigonius, uir eruditissimus, & de literis optimè meritus ex coniectura emendauit.

Manlia de C. Mario. Tulit L. Manlius Trib. pl. C. Mario. L. Cassio COSS. Anno DCXLVI. Ut eidem C. Mario prouincia Numidia mandaretur.

Martia Atinia de pace Macedonica. Tulere Q. Martius, C. Atinius Tribuni pleb. Furio Claudio COSS. Anno DLVII. Vellent iuberentne cum rege Philippo pacem esse? omnes quinq; & triginta tribus, uti rogas, iusserunt. Liuius lib. 33.

Martia de magistratibus. Tulit Martius Censorinus, Ne cui bis censuram gerere liceret. Plutarch. in Coriolano.

Martia

Martia de Statellis. Tulere M. Martius Sermo,
 & Qu. Martius Sylla Tribuni pleb. Popillio, Aelio
 C O S S. Anno DXXCI. Ut qui ex Statellis (Liguria
 populis) deditis in libertatem restitutus ante Kalendas
 Sextiles primas non esset, cuius dolo malo is in seruitu-
 tem uenisset, ut iuratus Senatus decerneret, qui eam rene-
 quæreret, animaduerteteretq; . Liuius lib. 42.

Maria de suffragiis. Tulit C. Marius Tribun.
 pl. L. Cæcilio, L. Cotta COSS. Anno DCXXXIII. Ut
 pontes per quos suffragia in comitijs ferebantur angu-
 stiores fierent, ne quis illic qui suffragium ferret consiste-
 re posset ad appellandum rogandumq; . Cicero De le-
 gib. 3. Plutarch. in Mario.

Maria de re numaria. Tulit M. Marius Gra-
 tidianus Prætor L. Sylla Dictatore. Ut numi certa tum
 excogitata ratione probarentur. Iactabatur enim tem-
 poribus illis numus, sic, ut nemo scire posset, quid habe-
 ret. Cicero De offic. 3. Plinius lib. 33. cap. 9. qui legem
 hanc nominatim appellat, cum Cicero Prætoris edi-
 ctum de Rostris promulgatum fuisse scribat.

Maria Porcia de triumpho. Tulere L. Ma-
 rius, M. Cato Tribuni pl. Ut pœna afficerentur ij, qui
 aut hostium occisorum in prælio, aut amissorum ciuium
 falsum numerum literis senatui retulissent. Ut cum pri-
 mum urbem intrassent, apud Quæstores urbanos iura-
 rent, de utroq; numero uerè ab ijs Senatui scriptum
 esse

d s esse

esse. Valer. lib. 2. cap. De iure triumph.

Memmia de Iugurtha, Romam euocādo. Tulit C. Memmius Trib. pl. P. Scipione Nasica, L. Bestia Calpurnio COSS. Anno DCXLII. Vti L. Cassius Prætor ad Iugurtham mitteretur, eumq; interposita fide publica Romam duceret, quo facilius iudicio regis, Scauri & reliquorum, quos pecunie captæ arcessabant, delicta patefierent, Sallust. De bello Iugurth.

Memmia de reis postulandis. Tulit. Vt eorum qui Reip. causa abessent nomina ne in reos reciperentur. Vt calumniatoribus pœna cōstituto iudicio imponeretur. Val. Max. lib. 3. cap. 7. Cicero pro Sex. Roscio. Papinian. l. 13. De testib. l. 1. §. 1. Ad S. C. Turpil. Legitur tamen Remmia.

Menenia Sextia de multa. Tulere T. Menenius, P. Sextius COSS. Anno CCCI. Autor Festus lib. 14. cuius uerba sic opinor, legenda sunt, Peculatus furtum publicum dici coeptum est à Pecore: quia ab eo initium eius fraudis esse coepit. siquidem ante æs aut argentum signatum ob delicta pœna grauißima erat duarum ouium, & triginta bouum. quæ pecudes postquam ære signato uti coepit populus R. Tarpeia lege cautum est, Vt bos centussis, ouis decussis aestimaretur. Eam legem sanxere T. Menenius Lanatus, & P. Sextius Capitolinus COSS.

Menia

Menia de auctoritate patrum. Nominatur à Cicerone in lib. De claris orat. Eaq; uidetur esse quæ apud Festum lib. 14. Minia nominatur in dictione Prorsus; & apud Nonium fortasse, in uoce Sugillare, ubi ait, Sugillare, occludere. Varro Geminis, Contra lex Mania est in pietate, ne filij patribus luci clara sugillent oculos. Alludere uidetur ad patrum nomen, quo lex Mania patritios intelligebat.

Mensia de ciuitate. Tulit. Ut ex altero utro peregrino natus, deterioris parentis conditionem sequatur. Vlp. cap. Instit. 5. Et hanc idem in l. lex nature, 24. De stat. hom. specialem legem intelligit.

Minutia. Meminit Festus libro XIII. in uoce, Osi sunt.

Muneralis lex uocata est, qua Cincius cauit, ne cui liceret munus accipere. Festus, qui Plauti uersus citat quos in Cincia retulimus.

Ogulnia de sacerdotijs. Tulere Q. & Cn. Ogulnij Trib. pl. M. Valerio, Q. Appuleio COS S. Anno CDLIII. Ut cum quatuor Augures, quatuor Pontifices ea tempestate essent, placeretq; augeri sacerdotum numerum, quatuor Pontifices, quinque Augures, de plebe omnes allegerentur. Ita deinceps octo pontifices, nouem augures fuerunt. Liuius libro decimo.

Oppia

Oppia de matronarum cultu. Tulit C. Oppius Trib. pl. Q. Fabio, T. Sempronio COSS. Anno DXL. Ne qua mulier plus semuncia auri haberet: neu uestimento uersicolori uteretur: neu iuncto uehiculo in urbe oppidoue, aut propius inde mille passus, nisi sacrorum publicorum causa ueheretur. Liuius libro 34. Tacitus lib. 3.

Optima lex, quum nominabatur in magistro populi faciendo, qui uulgò Dictator appellabatur, quàm plenissimum posset ius esse significabatur. Vt fuit M. Valerij Marci filij Volusij nepotis, qui primus magister populi creatus est. Postquam uerò prouocatio ab eo magistratu ad populum data est, quæ antea non erat, desitum est dici, Vt optima lege. utpote inminuto iure priorum magistrorum. Hæc Festus. Idem alibi, in magistro populi faciendo, qui uulgò Dictator appellatur, quàm plenissimum posset ius esse significabatur. Postquam uerò prouocatio ab eo magistratu ad populum data est, quæ antea non erat: desitum est dici, Vt optima lege: utpote inminuto iure priorum magistrorum. Hactenus Festus.

Orchia de numero conuiuiarum. Tulit C. Orchius Trib. pleb. Q. Fabio, M. Claudio, COSS. Anno DLXX. Macrob. lib. 3. cap. 17. Festus libro 13. Obsonitauere.

PACUUA

P

PAcuvia de mensis Augusti nomine. Tulit Sex. Pacuvius Trib. pleb. Augusto Imperatore, Vt qui mensis antea Sextilis uocabatur, quod à Martio qui primus olim fuerat, sextus esset: is deinceps Augustus ab Augusto Imp. diceretur. Macrobius lib. Sat. 2. cap. 12.

Pagana lege in plerisque Italiae praedijs cauetur, ne mulieres per itinera ambulantes, torqueant fusos, aut omnino detectos ferant: quoniam aduersetur id omnium spei, praecipueque frugum. Plinius lib. 28. cap. 2.

Papiria Iulia de multarum aestimatione. Tulere L. Papirius, L. Iulius COSS. Anno CCCXXIII. Linius lib. 4. uide Ateria.

Papiria de suffragiis. Tulit C. Papirius Carbo Tribun. pleb. Popilio, Rupilio COSS. Anno DCXXI. Vt in iubendis legibus aut uetandis populus tabella suffragium ferret. Cicero De legibus. 3.

Papiria de consecratione. Tulit idem. Ne iniussu plebis aedes, terram, aram, aliamue rem ullam consecrare liceret. Cicero Pro domo sua.

Papiria de re numaria. Tulit, opinor, L. Papirius Trib. pl. Vt asses essent semunciales. Plinius lib. 33. cap. 3. Hanc autem à Festo lib. 17. in uoce Sestertius nominari

minari, mihi non est dubium: tametsi corruptus locus optimi scriptoris sententiam obscuret.

Pappia de ciuitate. Tulit C. Papius Tr. pl. Cotta, Manlio C O S S. An. DCXXCIIIX. Vt peregrini urbe Roma expellerentur. Cicero De offic. 3. Pro Balbo, Pro Archia. Dio lib. 37.

Pappia de Vestalis capiundæ ritu. Tulit. Vt Pontificis Max. arbitrato uirgines è populo uiginti legantur, sortitioq; in concione ex eo numero fiat. Gellius lib. 1. cap. 12.

Pappia de socijs. Tulit. Vt socij Latini in suas ciuitates redigerentur. Vt iudicium socijs & ciuitatibus exteris constitueretur, repetendi eius caussa, qui in ciuitatis Ro. censum irrepsisset. Valer. lib. 3. cap. 4. Cic. in Cornelianâ.

Pappia Poppæa de maritandis ordinibus. Tulere M. Pappius Mutilus, Q. Poppæus Secundus, C O S S. Augusto Imperatore: ut constat ex Dione, apud quem Popilius legitur, pro Poppæus. Vt qui Senator esset, qui uel filius, nepos, pronepôsue ex filio, uel ex filia natus, cuius eorum esset, ne quis eorum sponsam, uxoremue sciens dolo malo haberet libertinum, aut eam quæ ipsa, cuiusue pater, materue artem ludi-

crans

cram facit, fecitue: neue Senatoris filia, neptisue ex filio, proneptisue ex nepote, filio nato, nata, libertino, eiuue qui ipse, cuiusue pater, materue, artem ludicram facit, fecitue, sponsa nuptaue sciens dolo malo esset. Ut qua ad orbos testamento ciuis R. peruenirent, eorum pars decima ad fiscum pertineret. Ut ne quinquaginta annis minor sexagenario nuberet: aut uir hac etate iunior quinquagenariam foeminam duceret in uxorem. Ut patronis qui ius trium liberorum habeant, contra tabulas testamenti liberti, aut ab intestato contra suos haeredes non naturales bonorum possessio detur. Ut patronae ingenuae duobus liberis honoratae, libertinae tribus idem iuris detur, quod patronis ex edicto. Ut liberis ingenuae trium liberorum iure honoratae idem iuris, quod ipsi patronae tribuatur. Ut omnibus ingenuis, praeter Senatores, eorumq; liberos, uxores libertinas habere liceret. Tacitus libro tertio. Iurisconsulti sub titulo, De ritu nupt. De vulg. substitut. De iur. patron. & alijs locis innumeris. Ulpianus capite Institutionum uicesimonono. Dio libro LVI.

Pappia de iure patronatus. Tulit idem. Ut ex bonis eius qui HS. centum millium patrimonium reliquerat, & pauciores quam tres liberos habebat, siue is testamento facto, siue intestatus mortuus erat: uirilis pars patrono deberetur. Itaq; quum unum quidem filium haeredem reliquerat libertus, perinde pars dimidia debebatur patrono, ac si is sine ullo filio filiue
intesta:

intestatus decessisset: quum uerò duos duasue hæredes reliquerat, tertia pars debebatur patrono: si tres reliquerat, repellebatur patronus. Item, Ut libertus qui duos liberos in potestate haberet, operarum obligatione liberaretur. Iustin. §. 1. De success. libert. Et in Pand. sub tit. De bonis libert. alijsq; locis compluribus.

Pedia de ui. Tulit Q. Pedius COS. cum Augusto Cæsare, Anno DCCXI. Ut qui C. Cæsaris cædis auctores essent, iudicio constituto rei fierent, & damnatis aqua & igni interdiceretur. Appian. lib. De bello civili 3. Sueton. Nerone, & Galba. Velleius lib. 2.

Peduca de incestu. Nominatur à Cicerone De nat. deor. 3.

Peduca de terminis. Tulit. In libello Variorum autorum De agrorum conditionibus his edita est uerbis, quæ tamen aliqua ex parte correximus. Quæ colonia hac lege deducta, quòdque municipiũ, præfectura, forum, conciliabulum constitutum erit, qui ager intra fines eorum erit, si termini in eo agro statuti non erunt, quo in loco terminus non extabit, in eo loco is cuius is ager erit, terminum destituendum curato: utq; rectè factum esse uelit, magistratus qui in ea colonia, municipio, præfectura, foro, conciliabulo iure dicundo præerit, facito ut fiat.

Pesulania de damno à canibus illato. Tulit

lit

lit. *Vt si canis pauperiem fecerit, damnūmue de-*
derit, in dominum actio detur, ut aut damni æstimatio-
nē subeat, aut canē noxæ dedat. Paul. Sent. lib. I. cap. 15.

Petillia de peculatu. Tulit Q. Petillius Tribus
nus pl. Aemilio, Flaminio C O S S. Anno DLXVI.
Vellent, iuberent, quærat, quæ pecunia capta, ablata,
coacta ab rege Antiocho est, quiq; sub eius imperio fue-
runt: quod eius in publicum relatum non est, uti de ea re
Ser. Sulpitius Prætor urb. ad senatū referat. Omnes tri-
bus uti rogas iusserunt. Liuius lib. 38.

Petilia de fœnore. Vide Pætilia.

Petronia de seruis. Tulit, opinor, Petronius
Turpilianus COS. cum Cæsonio Pæto, Anno DCCC-
XIII. Ne dominis potestas esset ad bestias depugnā-
das suo arbitratu seruos tradere, ut ei qui iure uiri de-
latum adulterium non peregisset, nunquam postea de-
ferre hoc crimen liceret. Modestinus l. II. D. ad leg.
Cor. De sicar. Impp. l. 15. C. ad leg. Iul. De adult. Ab eo-
dem Petronio & collega Iunio supra Iunia Petronia nu-
merata est.

Petronia de peregrinis. Tulit. Vt pe-
regriini urbe Roma expellerentur. Cic. lib. De offic. 3.
Hanc, opinor, Festus lib. 16. in uoce Respublicas eo lo-
co significat, ubi nunc P. Ennij de peregrinis corruptè,
meo iudicio, legitur.

e

Pinaris

Pinaria de ambitu. Tulit, L. Pinarius Trib. milit. cum collegis. Anno CCCXXII. Ne cui album uestimentum addere petitionis causa liceret. Livijs lib. 4. Lex tamen non tenuit, ut ex omnium temporum consuetudine intelligitur.

Plautia iudiciaria. Tulit M. Plautius Silvanus Tribun. pleb. Cn. Pompeio Strabone, L. Porcio Catone COSS. Anno DCLXIII. secundo anno belli Italici, quum equester ordo in iudicijs dominaretur, ut tribus singulae ex eo numero quinos denos suffragio crearent, qui eo anno iudicarent. ex eo factum est, ut senatores quoq; in eo numero essent, & quidam etiam ex ipsa plebe. Tum primum Senatores cum equitibus R. iudicarunt. Cicero in Orat. pro Cornelio, Epist. Att. lib. IV. & Ascon. Ex quo intelligitur, quum equites soli iudicarent, XXXV. tribus dedisse singulas iudices XV. itaq; iudices CCCCL. fuerunt: & iudicia inter tres ordines, senatorium, equestrem, & plebeium communicata sunt.

Plautia de ui publica. Tulit idem. Ut de ijs qui uim publicam, armatis hominibus fecissent, quaestio constitueretur. Meminit Cicero, De respōs. aruf. pro Milone. Lib. epist. ad Qu. Fratrem II. & ad Att. 4. Sallust. in Catil. Ascon. in Milon. & Coelius ad Ciceronem lib. ep. 8. Item, Ne rem ui possessam usucapere liceret. Iulianus l. 33. §. 2. D. de usuc. Lex Plautia & Iulia ea demum uetuit longa possessione capi, quae ui possessa fuissent:

non etiam ex quibus ui quis deiectus fuisset.

Plautia Papiria de ciuitate. Tulere M. Plautius Siluanus, C. Papirius Carbo Tribuni pl. Cn. Pompeio, L. Catone C O S S. Anno DCLXIII. Ut ciuitas ijs daretur, qui foederatis ciuitatibus adscripti fuissent, si & cum lex ferebatur, in Italia domicilium habuissent, & sexaginta diebus apud Praetorem essent professi. Cicero pro Archia poeta.

Pletoria. Vide Lætoria.

Plætoria de iuredicundo. Tulit M. Plætorius Tribunus pl. Praetor urbanus qui nunc est, quiq; posthac fuerit, duos lictores apud se habeto: isq; supremum ad solis occasum ius inter ciues dicito. Censorin. libro De die nat. cap. 19. Varro libro De ling. V. Sed postea lex Pletoria id quoq; tempus iubet esse supremum, quo Praetor in comitio supremam pronunciauit populo.

Plotia de exulibus. Tulit Plotius Tribun. pl. Ut qui Lepidum ciuili bello secuti, post necem COS. ad Sertorium confugerant, impune in ciuitatem redirent. Sueton. Cæsare. Gell. lib. 13. cap. 3.

Plotia Flauia. Tulere. Ut uel agri quos à Senatu locupletes emissent, reddita possessoribus pe-

6

2

EUNIA

cunia plebi diuiderentur: uel, si neminem uetere possessione moueri Senatus uellet, alij agri ea pecunia quæ ex nouis uestigalibus per quinquennium reciperetur, emerentur, & plebi quæ agros non haberet, partirentur. Cicero lib. ad Attic. 1.

Plotia agraria. Nominatur à Cicerone lib. Ep. ad Attic. 1. epistola, Nihil mihi.

Pœtelia de ambitu prima. Tulit C. Pœtelius Trib. pl. C. Fabio, & C. Plautio C O S S. Anno CCC= XCV. Ut ne ambiendi magistratus causa nundinas & conciliabula obire liceret. Liuius lib. 7.

Pœtelia, Papiria de nexu. Tulere C. Pœtelius, L. Papirius C O S S. Anno CDXXVII. Ne quis nisi qui noxam meruisset, donec pœnam lueret, in compedibus, aut in neruo teneretur: pecuniæ creditæ bona debitoris, non corpus obnoxium esset. & ne quis in posterum necteretur. Liuius lib. 8.

Pompeia de Trib. pleb. Tulit Cn. Pompeius I. Consul cum M. Crasso, Anno DCXXCIII. Ut ad Tribunos pl. prouocandi ius esset: (quod lege Cornelia prohibitum fuerat) omniaq; omnino quæ Tribunis pl. ademerat Sylla, illis restituerentur. Plut. in Pompeio. Asconius in Verr. 1. & 2. & Cæsar lib. De bell. civil. 1.

Pompeia

Pompeia de prouincijs. Tulit Cn. Pompeius COS. cum Q. Cæcilia. Anno DCCL. Vt sibi Hispania prouincia in alterum quinquennium prorogaretur. Dio lib. 38. & Plutarch. in Vit. qui tamen, Quadriennium scribit.

Pompeia iudiciaria. Tulit idem COS. cum M. Crasso iterum, Anno DCXCIIIX. Vt amplissimo ex censu, ex centurijs, aliter quàm antea, lecti iudices, ex tribus tamen ordinibus quibus Aurelia lege communicata erant iudicia, Senatorio scilicet, equestri, & Tribunis ærarij, res iudicarent. Cicero in Pisonem, & Ascon. in eandem.

Pompeia de parricidijs. Tulit idem, Vt qui cognatos uel affines, qui parentum liberorumue nomine continentur, fratremue aut sororem necasset, is sanguineis uirgis uerberatus, in culeum insueretur cum cane, gallo gallinaceo, uipera, & simia. deinde in mare uel profluentem proijceretur. Modestinus l. 9. D. Ad leg. Pomp. de parricid. Vbi tamen ait more maiorum eam fuisse constitutam pœnam: quod falsum est, si maiores ab eo tempore repetamus, quo Cicero Sex. Roscium defendit. neq; enim id erat Cicero prætermissurus, quum de solo culeo loquatur. ac uereor ne quid à Triboniano eo in loco sit commissum. Iuuenalis autem de serpente & simia etiam loquitur. Constantinus uerò in l. 1. C. De parricid. canem & gallum gallinaceum adiecisse uidetur: quæ tamen omnia Iustinianus legi-

Pompeia in Institutionibus attribuit. Ut sit, hoc opinor Pompeium instituisse, ut quum antea Prætor certus ac proprius non esset, qui de parricidis ius diceret, sed lege Cornelia qui inter sicarios quæreret, de ijs quoque quæreret (quemadmodum ex Rosciana intelligitur) deinceps certus huius criminis quæsitore esset: nam quod ait Vlp. in l. 1. D. De parricid. lege Pompeia eandem poenam parricidis esse constitutam, quæ lege Cornelia De sicarijs, sic accipiendum est, quæ lex Cornelia ad parricidas pertinebat. Alioqui per obscurus uideri locus posset. Sanguineas autem uirgas rectè in Florentinis libris legi, qui genus illud uirgarum notum habent, quas Plinius ita nominat, facile perspicunt. sunt autem salignearum non admodum dissimiles, nisi quod & grauiores sunt, & ad sanguinis colorem propius accedunt.

Pompeia de ui & ambitu. Tulit idem Consul solus creatus Anno DCCI. Ut priusquam causa de ui ageretur, testes per triduum audirentur, dicta eorum iudices consignarent, quarta die adesse omnes in diem posterum iuberentur, & coram accusatore ac reo pile, in quibus nomina iudicum inscripta essent, æquarentur: dein rursus postera die sortitio fieret unius et LXXX. qui numerus cum sorte obtigisset, ipsi protinus sessum irent: tum ad dicendum accusator duas horas, reus tres haberet, reusq; illo eodem die iudicaretur: prius autem quàm sententiæ ferrentur, quinos ex singulis ordinibus accusator, totidem reus reijceret: ita ut numerus iudi-

CUM

cum relinqueretur qui sententias ferrent, quinquaginta
 & unus. Ascon. in Miloniana argumento. Dio lib. 40.
 Cicero lib. 4. De finib. & ad Attic. lib. 10. Caesar De
 bello ciuil. lib. 3.

Pompeia de pecunijs ob rem iudicandam
 captis. Tulit idem, eodem anno. Ut de ijs qui à secun-
 do suo Consulatu ad hunc usq; diem ob rem iudicandam
 pecunias cepissent, quæstio constitueretur. Appian. De
 bell. ciuil. lib. 2.

Pompeia iudiciaria. Tulit idem eodem an-
 no. Ne reum in iudicio laudare liceret. Plutarchus in
 Pomp. & Caton. Vtic. Valerius libro sexto, capi-
 te secundo.

Pompeia de magistratibus. Tulit Cn. Pom-
 peius tertium COS. cum Q. Cæcilio, Anno DCCI.
 Ne cuius absentis in magistratum comitijs ratio ha-
 beretur: uno Cæsare excepto. Dio lib. 40. & Plu-
 tarch. in Vitis.

Pompeia de magistratibus Bithyniorum.
 Tulit idem. Ne quis annis XXX. minor magistratum
 caperet, in senatu esse liceret. Ut qui magistratum cepissent,
 eis in senatu esse liceret. ne Decuriones in curiam à Cen-
 soribus lecti, pecuniam pro introitu darent. Ut Senato-
 res certis de causis à Censoribus ordine mouerentur. Ut
 Bithynicis ciuitatibus adscribere sibi quos uellent, ciues

e. + liceret

liceret, dum ne ciuitatis essent alienæ, sed earum quisq; ciuitatum, quæ essent in Bithynia. Plinius Cæcilius lib. epist. 10. epist. 84. & 117.

Popilia de Vestalis capiendæ ritu. Tulit. Ut si quis honesto loco natus adeat Pontificem Max. atq; offerat ad sacerdotium filiam suam, cuius duntaxat, saluis religionum obseruationibus, ratio haberi possit: id per se ratum sit. Gellius lib. 1. cap. 12.

Porcia de iure ciuitatis. Tulit M. Porcius Cato Tribunus pleb. Valerio, Appuleio C O S S. Anno CDLIII. Ne quis magistratus ciuem R. uirgis cæderet, nec arétue: sed damnato exilium permetteret: quum antea nudorum ceruix insereretur furcæ, corpus uirgis ad necem cæderetur. Liuius lib. 10. Cic. pro Rabirio perduell. Sallust. in Catil. Sueton. in Nerone.

Publicia de lusu. Tulit. Ne quis in pecuniam luderet, sponsonemue in ludo nisi qui uirtutis causa susceptus esset, faceret. Martianus l. 3. D. De aleator.

Publilia de plebeijs magistratibus. Tulit Volero Publilius Philo Trib. pl. Claudio, & Quinctio COSS. Anno CCLXXXI. Ut plebeij magistratus qui antea curiatis comitijs fiebant, deinceps remotis patribus tributis comitijs crearentur. Liuius lib. 2. Dionys. libro 9. apud quem tamen *πόπλιος βολέγων* legitur pro

pro *ποπλίλιος*. nam Volero prænomen, Publilius nomen fuit. ut non Voleronia, sed Publilia lex dicenda sit. in quo pleriq; decepti sunt.

Publilia de legibus & censoribus. Tulit Q. Publilius Philo Dictator, Anno CCCCXIII. Ut plebiscita omnes Quirites tenerent: Ut legum quæ comitijs centuriatis ferrentur, ante initum suffragium patres auctores fierent: ut alter utiq; ex plebe, quum eò uetum sit ut utrunq; plebeium Consulem fieri liceret, Censor crearetur. Liuius lib. 8.

Pupia de Senatu habendo. Tulit. Ne Senatus à XVIII. Cal. Feb. ad usq; Cal. Feb. haberetur. Ne nisi perfectis, aut reiectis legationibus, alijs de rebus Senatus haberetur. Cicero epist. ad Lentulum 4. ad Q. Fratrem, libro 2. epist. II. & Cælius 8. epist. ad Ciceronem. Vbi hac lege solutos magistratus scribit.

Q

Quina uicenaria. Vide Letoria.

R

Regia de unius imperio. Lata est ineunte regnum Romulo, qua populus omnem ei potestatem in se concessit. Liuius lib. 3 4. Ex utro tandem genere ea lex esse uidetur, quam abrogamus? an uetus Regia lex, simul cum ipsa urbe nata? Quum autem annis amplius D. florente populi Ro. libertate, so-

e s pita

pita fuisset, postea D. Augusti & Tiberij dominatu, qui legibus soluti sunt, excitata, subtilius & copiosius quam antea perscripta est. & quo quisq; die successores de mortuorum imperium excipiebant, recitari solebat. quemadmodum ex his eius, ut opinor, reliquijs intelligitur, quæ à me in libro Epigrammatum Romanorum inuenta dignissimæ uisæ sunt, quæ hunc in locum referrentur. Vidi etiam qui testarentur, Romæ hanc scripturam extare in Basilica Lateranensi, in ære incisam. Est autem huiusmodi, Fœdusue cum quibus uolet facere liceat, ita uti licuit Diuo Aug. Ti. Iulio Cæsari Aug. Tiberioq; Claudio Cæsari Aug. Germanico.

Vtiq; ei senatum habere, relationem facere, remittere, Senatusconsulta per relationem discessionemq; facere liceat, ita uti licuit Diuo Aug. Ti. Iulio Cæsari August. Ti. Claudio Cæsari Augusto Germanico.

Vtiq; cum ex uoluntate auctoritatēue, iussu mandatiue eius, presentēue eo Senatus habebitur, omnium rerum ius perinde habeatur seruetur, ac si è lege Senatus edictus esset habereturue. Vtiq; quos magistratum potestatem imperium, curationēue cuius rei petentes Senatui populoq; Romano commendauerit, quibusue suffragationem suam dederit, promiserit, eorum comitijs quibusq; extra ordinem ratio habeatur.

Vtiq; ei fines pomœrij proferre, promouere, cum ex Republica censebit esse, liceat, ita uti licuit Ti. Claudio Cæsari Aug. Germanico.

Vtiq; quæcunq; ex usu Reipublicæ, maiestate diuinarum, humanarum, publicarum, priuatarumq; rerum esse censebit ei agere, facere

facere, ius potestasq; sit, ita uti Diuo Aug. Tiberioq; Iu-
lio Cæs. Aug. Tiberioq; Claudio Cæs. Aug. Germanico
fuit. Vtiq; quibus legib. plebisue scitis scriptum fuit,
ne Diuus Aug. Tiberiusue Iulius Cæsar Aug. Tiberiusue
Claud. Cæsar Aug. German. tenerentur ijs legibus, ple-
bisq; scitis, Imp. Cæsar Vespasianus solutus sit: quæq; ex
quaq; lege rogatione diuum August. Tiberiumue Iulium
Cæsarem Aug. Tiberiumue Claudium Cæsarem Aug. Ger-
manicum facere oportuit, ea omnia Imp. Cæsari Vespas-
iano Aug. facere liceat.

Vtiq; quæ ante hanc legem rogata acta, gesta, decre-
ta, imperata, ab Imperatore Cæsare Vespasiano Augu-
sto iussu mandatuue eius à quoq; sunt, ea perinde iusta
rataq; sint, ac populi plebisue iussu acta essent.

S A N C T I O.

Si quis huiusce legis ergo aduersus leges, rogationes,
plebisue scita, senatusue consulta fecit, fecerit, siue quod
cum ex lege, rogatione, plebisue scito. S. V E C.
facere oportebit, non fecerit huius legis ergo, id ei ne frau-
di esto, neue quid ob eam rem populo dare debeto, neue
cui de ea re actio, neue iudicatio esto, neue quis de ea re
apud * ci sinito. Hæc ex Epigramma-
tu antiquorum lib. Vlp. autem in l. 1. D. De constit. princ.
hanc legem significat, quum ita scribit, Quod principi pla-
cuit, legis habet uigorem: utpote quum lege Regia, quæ
de imperio eius lata est, populus ei & in eum omne suum
imperium & potestatem conferat. Quod Iustin. tot i-
dem uerbis in titul. De iure natur. & gent. transscri-
psit. Hanc autem Alexander Imperator legem Imperij
appel-

appellare uidetur in l. 3. C. de testamentis.

Regia de mortuo inferendo. Tulit.

Ne mulier quæ prægnans mortua sit, humetur antequam partus ei excidatur. qui contra fecerit, spem animantis cum grauida peremisse uideatur. Martianus l. 2. D. De mort. infer. Hanc autem legem superioris partem fuisse, ridiculum est dicere. tametsi eius auctore nominare difficile est, quum satis constet Regis uerbum cognome fuisse, non nomen: leges autem ex nominibus appellatione sumpsisse. Existimarem igitur Romuli aut Numæ Pompilij legis alicuius, de qua Martianus antea disputarat, partem hanc fuisse: quum præsertim ad sacra hæc lex pertineat, de quibus quæ leges à Numa constitutæ fuerant, semper obseruatæ sunt. similem Diodorus apud Aegyptios Græcosq; propè omnes legem de mulieribus grauidis rei capitalis damnatis, lib. 2. commemorat.

Remmia. Vide Memmia.

Rhodia de iactu. Latam, opinor, à Rhodijs, & à Cæsaribus receptam. Ut si leuandæ nauis gratia iactus mercium factus est, omnium contributione sarciat, quod pro omnibus datum est. Paulus l. 1. D. De lege Rhodia. Nisi forte de Rhodijs lata est: & Rhodia sic dicatur, ut Cypria lex (quæ de Cypri rege lata est à Claudio) nominatur in Sextiana & Tribunitia, de Tribunorum potestate in secunda Verrina.

Romu

Romuleia de sacerdotijs. Vide Manlia.

Roscia Theatralis. Tulit L. Roscius Otho Tr. pleb. L. Metello, Q. Martio COSS. An. DCLXXXII. Ut in Theatro Equitibus Romanis, qui HS. quadringenta possiderent, 14. gradus spectandi gratia assignarentur exceptis ijs, qui suo fortunæ uel uitio decoxissent. Cicero Philipp. 2. Asconius in Cornelianam. Flor. epitom. 99. Dio lib. 26. Plin. lib. 7. cap. 20. Iuuenal. Sat. 14. Et Tacitus lib. 15. qui legem interpretatur hanc habuisse uim, ut Equites non ante plebem, ac separatim, sed cōfuse tantum quatuordecim ordines haberent.

Roscia de terminis. Eius caput in libro Variorum autorum De agrorum conditionibus amissum putato: ut in Mamilia lege exposui.

Rupilia de iure Siculorum. Dedit P. Rupilius Consul cum P. Popillio anno DCXXI. Dedit autē Siculis, de Decem, ut moris erat, legatorum sententia: bello prædonum ac fugitiuorum à se confecto. Cic. Verina 4. Ascon. in eadem. Valer. Max. lib. 6. cap. 10. apud quem tamen Rutilius perperam legitur.

Rutilia de trib. militum. Tulit C. Rutilius Rufus. Festus, Rufuli appellabantur Tribuni militum à Cōsule facti, non à populo, de quorum iure, quod Rutilius Rufus legem tulerit, Rufuli, ac post Rutuli sunt appellati.

Sacra

S Acrata militaris. Tulit opinor, M. Valerius Coruus Dictator An. CD XI. ob militū Capuanorum secessionem. Ne cuius militis scripti nomen, nisi ipso uolente, deleretur: nequis ubi Tribunus militū fuisset, postea ordinum ductor esset. Liuius lib. 7.

Sacratis. legibus Vestalibus poena incesti constituta est, ut uiuæ defoderentur. Dionys. lib. 1.

Sacrata Iunia de Tribunis pl. Tulit L. Iunius Brutus, Trib. pleb. primus creatus. Cassio, Cominio COS S. Anno CCLX. Ut plebi sui magistratus essent sacrosancti quibus auxilij latio aduersus Consules esset: ne ue cui patrum capere eum magistratum liceret. Ut neq; priuilegium irrogari, neq; de capite ciuis, nisi comitijs centuriatis rogari liceret. Liuius lib. 2. & Cicero pro Sextio. Dionysius libro sexto, legis uerba hæc refert. Δήμαρχον ἀνοῦσα, ὡσπερ ἕνα πολλῶν, μηδὲ μηδὲρ ἀναγκάσειτω δρᾶν, μηδὲ μαστιγύτω, μηδὲ ἐπιτάττειτω μαστιγῶν ἑτέρω, μηδὲ ἀποκαυνύτω, μηδὲ ἀποκτινείν κελυέτω. ἔάν τις τῶν ἀπυγορευμένων τε ποιήσῃ, ἐξάγιτος ἔστω, καὶ τὰ χρέματα αὐτῷ δήμητρος ἱερά. καὶ ὁ κτείνων τινὰ τῶν ταῦτα εἰργασμένων. φόνος μαθαρὸς ἔστω. Id est, Ne quis Tribunum ui quasi priuatum quicquam facere cogito, neue uirgis cædito, neue occidito, neue cædi occidiue iubeto. qui aduersus ea fecerit, sacer esto: bonaq; eius Cereri sacra sunt: eumq; occidere

dere ius fasq; esto. Liuius autem lib. 3. hoc è rogatione
 carmè edit, Si Tribunos plebis decē rogabo, si quos mi-
 nus hodie decem Tribunos plebis fecerint: hi tum quos
 sibi collegas cooptassint, ita illi legitimi eadem lege Tri-
 buni plebei sint, ut illi quos hodie Tribuni plebei fecerit
 tis. Sacrate autem leges dicebantur (inquit Fe-
 stus) quibus sancitum erat, Vt si quis aduersus eas fecis-
 set, sacer alicui deorum esset. Sunt qui esse dicant Sacra-
 tas, quas plebes iurata in monte sacro sciuerit. Hæc ille.
 Cicero pro Cornelio perduellionis reo, Tanta igitur in
 illis uirtus fuit, ut anno XVI. post reges exactos, post
 nimiam dominationem potentium leges sacratas ipsi si-
 bi constituerent, duos Tribunos crearent, montē illum
 trans Anienen, qui hodie mons sacer appellatur, in quo
 armate confederant, æternæ memoriæ caussa consecra-
 rent. Hæc Cicero. Mirari autem satis non possum, uehe-
 mēterq; dubitare me fateor uerum ne illud sit quod scri-
 bit Diodorus lib. 12. in Auentino fœdere cōprehensum,
 hoc fuisse, uti Tribuni plebis exacto sui magistratus an-
 no, mox totidem alios in annum sequentem designarēt:
 quod si prætermisissent, illico uiui cōburerentur. sin ali-
 quanto diutius eos in designando dissensio tardaret, in-
 terea potestas eis prorogaretur, dum alios crearent.

Satyra lex. Festus, Satura est cibi genus conditi,
 & est lex multis alijs cōferta legibus. Itaq; in sanctione
 legum adscribitur, Neue per saturam abrogato, aut de-
 rogato. Annius Luscus in ea quam dixit aduersus Tibe-
 rium Gracchum, Imperium quod plebs per saturam de-
 derat,

derat, id abrogatum est. & C. Lælius in ea, quam pro se dixit, Deim postera die quasi per saturam sententijs exquisitis in deditioem accipitur. Quidam dicunt esse genus carminis, ubi de multis rebus disputatur. Hæc Festus. Sallustius in Iugurth. iisdem uerbis, Deim postero die quasi per Satyram legem sententijs exquisitis in deditioem accipitur. Ego legem Satyram fuisse puto, in qua coniunctim multis de rebus una rogatione populus consulebatur. Quod lege Cæcilia & Didia uetitum fuisse Cicero in Orat. Pro domo sua, testatur. Et sententias ferri per satyram, quum ex multis capitibus & si quædam comprobantur, quædam improbantur, iniicitur tamen tabella VTI ROGAS. Iustinianus in præfat. ad Antecessores, §. 2. Et primi anni hoc opus legentibus tradebatur non secundum edicti perpetui ordinationem, sed passim, & quasi per satyram collectum, & utile cum inutilibus mixtum, maxima parte inutilibus deputata. Id est, nullo ordine, sed confuse ac perturbatè, dum modò hinc, modo illinc aliquid decerpitur. quæ studiorum suorum rationem nostri hoc tempore adolescentes in iuris ciuilibus libris sequuntur.

Scatinia de pueris impudicis. Iuuenal. Sat. 2. Sueton. Domitiano. Ausonius, Cicero Philipp. 3. Stupratores autem decem millium poena coercebantur. Fabius lib. 4. cap. 2. et lib. 7. cap. 4. Coelius lib. epist. fam. 8. ep. 12. Damnatum autem quædam C. Scantiniū Trib. pl. Val. lib. 6. capite primo, testatur.

Scri

Scribonia uiaria. Tulit C. Curio Tribunus pl.
Cælius Epist. fam. lib. 8.

Scribonia de usucapionibus. Tulit (opi-
nor) L. Scribonius Libo, C O S. cum L. Atratino An-
no DCCXIX. Ne seruitus usucaperetur. Paulus l. 4.
De usurpat. & usucap.

Sempronia de ære alieno. Tulit M. Sempro-
nius Trib. pl. L. Cornelio, Q. Minutio C O S S. Anno
DLX. Ut cum socijs ac nomine Latino pecuniæ creditæ
ius idem quod cum ciuibus Romanis esset. Liuius libro
35. Cic. de off. 2.

Sempronia agraria. Tulit Ti. Sempronius
Gracchus Tribun. pleb. P. Mutio Scæuola, L. Calpur-
nio C O S S. Anno DCXX. Ne quis ex publico agro
plus quingenta iugera possideret. quorum tamen dimi-
dium filijs habere liceret. Ut si quis latius agrum patefæ-
ceret, Triumuiiri quotannis data opera creati, iudicarēt
quæ publicus ager, quæ priuatus esset. Appian. lib. Em-
phyl. 1. Plutarch. in Gracchis, Velleius lib. 2. Auctor li-
bri De uir. illust. Cicero in Sextian. & De arusp. resp.
Florus Epit. 58. & Siculus Flaccus in lib. De condit. a-
gror. apud quem tamen Ducenta legimus: quum alij om-
nes aperte Quingenta prodant.

Sempronia de regis Attali hæreditate. Tu-
lit idem. ὅπως τὰ βασιλικὰ γήματα νομιζέοντα,
f τοῖς

τοῖς τὴν χώραν διαλαγχάνουσι τῶν πολιτῶν, ὑπάρχουσι πρὸς κατὰ σκευὴν καὶ γεωργίας ἀφορμῆν. Vt pecunia Regis Attali qui populum R. heredem fecerat, ijs ciuibus qui sua lege Sempronia agrum sortiti erant, daretur ad comparationem instrumentorum & agriculturæ apparatus. Vt agri Regij à Censoribus locarentur: unde uectigal populo penderetur. Plutarch. in Gracchis. Cic. Verr. V. & Florus epitom. 58.

Sempronia iudiciaria. Tulit C. Sempronius Gracchus Tribunus pleb. I. Q. Cæcilio, T. Quinctio COSS. Anno DCXXX. Vt iudicia quæ semper antea penes ordinem senatoriū fuissent, ad solos Equites transferrentur. App. lib. De bello ciuili 1. Asconius in Diuination. Velleius lib. 2. Tacitus lib. 12. Varro De uita P. Romani apud Marcellum in uoce Biceps. Plutarchus autē in Gracchorum uita Equites trecentos cum Senatorib. trecentis mixtos tradit, atq; inter utrosq; communicata iudicia: quod falsum est. Hæc enim Liuia lex fuit: ut suo loco docebimus.

Sempronia de magistratibus. Tulit idem: Vt ex confusis quinque classibus sorte centuriæ uocarentur. Sallust. in Orat. Cæs. de Repub. Vt cui magistratus abrogatus fuisset, ei magistratum iterum capere ius non esset. qua lege M. Gelanius, cui Ti. Gracchi lege Tribunatus abrogatus fuerat, notabatur. Eam tamen Caius, Corneliæ matris precibus, post abrogauit. Plutarchus ibidem & alij.

Sema

Sempronia de iure ciuitatis. Tulit idē. Ne de capite ciuis R. iniussu populi iudicaretur. qui indicta caussa in ciuē R. animaduertisset, de eo populi quaestio constitueretur: quod propter P. Popillium latū est. Cicero pro C. Rabirio, Pro domo, Pro Cluentio. & de legib. 3. item Plutarch. in Gracchis. Idē postea lege Porcia repetitum est. Cicero Verrin. 7. O nomen dulce libertatis: ô ius eximium nostræ ciuitatis: ô lex Porcia, legesq; Sempronix. Videtur autem exceptum parricidiū his legibus fuisse: cū in Orat. pro Sex. Roscio uetus supplicium commemoretur.

Sempronia de suffragiis. Tulit idem. Vt sociis Latinis ius suffragij ferendi perinde ut ciuibus Romanis esset. Idem.

Sempronia de uijs Italiae. Tulit idem. Vt uiae in Italia munirentur, sternerentur, lapidib. milliaria discernentibus notarentur, pontibus instruerentur. Idē.

Sempronia de coloniis deducendis. Tulit idem. Vt coloniae extra Italiam deducerentur. Paterculus lib. 2. Plutarch. in Gracchis, Appianus in Liby. Florus epit. 60.

Sempronia de re militari. Tulit idem. Ne minores annis 17. ad militiam cogarentur. Vt uestes militibus gratuito & praeter stipendium darentur. Plutarch. in Gracchis.

f 2

Sempr

Sempronia de prouincijs decernendis.
 Tulit idem. Vt Senatus quotannis ante comitia consularia designandis Consulibus prouincias arbitrato suo decerneret, quas deinde ipsi designati inter se sortirentur: quod antea uel post designatos, uel post initum Consulatuum facere solebat: præterea quum antea Senatus decreto per Tribunos intercedi posset, ne deinceps liceret. Cicero Pro domo sua, In Vatinium, De prouinc. COS. Salust. in Iugurthino. Sueton.

Sempronia frumentaria. Tulit idem iterum Tribun. pleb. M. Fuluius, M. Plautius COSS. Anno DCXXVIII. Vt semisse & triente frumentum menstruum plebi ex publico uiritim daretur. Appian. lib. De bello ciuili 1. Florus Epito. LX. Cic. pro Sextio, Tuscul. 3. In Bruto. Velleius lib. 2. Plutarch. in uita.

Sempronia de limitibus. Tulit. Vt per actuarios limites populo ius eundi esset, sicut per uiam publicam. Hyginus in libello De limitibus, cōstit. Vide Iulia de limitibus.

Sentia de senatu supplendo. Tulit, opinor, C. Sentius COS. cum Q. Lucretio, Augusto imperante, Anno DCCXXXIII. Vt in numerum patritiorum qui senatui deessent, alij sublegerentur. Tacitus lib. 11. ubi tamen corrupte, meo iudicio, Senia legitur, pro Sentia.

Seruilia agraria. Tulit P. Seruilius Rullus Tr. pleb.

pleb. Cicerone, Antonio COSS. Anno DCXC. Vt quæ post C. Marium, C. Carbonem COSS. publicè data, assignata, uendita, concessa essent, ea omnia eo iure forent, uti quæ optimo iure priuata sunt. Vt Decemuii cum summo imperio crearentur, qui totius Italiae, Syriae, Asiae, Libyæ, & prouinciarum quas nuper Pompeius subegerat, uenderent, ex eaq; pecunia agros colonis quos arbitrato suo quò uellent deducerent, mercarètur. Lex Cicerone dissuadente perlata non est. Hoc tamen uisum est ex illius contra legem orationibus describèdum esse.

Seruilia de ciuitate. Tulit C. Seruilius Glaucia Trib. pleb. Vt Latinis ius esset ciuitatis assequendæ in locum eius, quem, accusando, repetundarum damnassent. Ascon. pro Scauro. & Cic. pro Balbo.

Seruilia repetundarum. Tulit idem. Vt reus comperèdinaretur: quum antea uel iudicari primò posset: uel Amplius pronunciari. Cic. Verr. 3. Pro Posthumo, Pro Scauro, & in hanc Ascon. Valer. lib. 8. cap. 1.

Seruilia iudiciaria. Tulit Q. Seruilius Cæpio COS. cum C. Atilio, Anno DCXLVII. Vt iudicia quæ lege Sempronia ad solos equites translata erant, ordini Senatorio communicarentur. Tacitus lib. 12. Cic. 1. De arte rhet. 2. De orat. In Bruto, in Or. pro Scauro, & ibidem Ascon. Imparè autè & minorem fuisse Senatorum numerum ex eo constat, quod Lege Liuia quæ proximè insecuta est ex æqua parte communicata sunt. &

opinor hoc esse quod Florus in Epit. de trecentis Senatoribus cum sexcentis equitibus commixtis ad Legem Semproniam referebat. Lib. 60.

Sextia Licinia de sacerdotijs. Tulere L. Sextius, C. Licinius Trib. pl. P. Manlio Dictatore. Anno CCCLXXXV. Ut pro Duumuiris sacris faciundis, Decemviri ita creentur, ut pars ex plebe, pars ex patribus fiat. Liuius lib. 6.

Sextia de magistratibus. Tulit idem L. Sextius, M. Furio Dictatore V. Anno CCCLXXXVI. Ut consul unus è plebe crearetur: qua de caussa uicissim concessum à plebe nobilitati, ut Prætor unus qui ius in urbe diceret, ex patribus crearetur. Liuius lib. 6.

Sulpitia de iure ciuitatis. Tulit P. Sulpitius Trib. pl. Q. Pompeio, L. Sylla COSS. Anno DCLXV. Ut exules reuocarētur, Noui ciues libertiniq; distribuerentur in tribus. Florus epitom. 77. Plutarch. in Sylla.

Sulpitia. Ser. Sulpitius Galba Pr. An. DCXCIX. Ut C. Pontinio proconsuli quo die urbem triumphās ingrederetur imperiū esset. Cic. li. 4. ad Att. Dio lib. 40.

Sulpitia de ære alieno. Tulit idem. μηδένα συγκλητικόν ὑπὲρ διαχιλίας δραχμῶν ὀφείλειν. Ne quis Senator supra duo millia drachmarū deberet. Plutarchus in Sylla.

Sul=

Sulpitia de bello Mithridatico. Tulit idem. Ut Sylla, cui Asia prouincia obuenerat, ut bellum Mithridaticum administraret, imperium abrogaretur, & C. Mario mandaretur. Velleius libro 2. Florus epitome 77. Plutarchus in Sylla, & Mario, & Appianus De bell. ciuil. 1.

Sulpitia de bello Macedonico. Tulit P. Sulpitius Consul cum C. Aurelio, Anno DLIII. Vellent iuberet Philippo regi Macedonibusq; qui sub regno eius essent, ob iniurias, armaq; illata socijs populi R. bellum indici. Liuius lib. 31.

Sulpitia Sempronia de templis & aris. Tulere ex S. C. P. Sulpitius, P. Sempronius C O S S. Anno CDXLIX. Ne quis templum aramue iniussu Senatibus aut Tribunorum pleb. maioris partis dedicaret. Liuius libro nono.

T

Talaria, de talorum lusu. Nominatur à Plauto in Milit. glor.

Atq; adeò ut ne legi fraudem faciam talarie:

Accuratote, ut sine talis domi agitent conuiuium.

Facetè ad legem aliquam de alea ueterem alludit, qua talorum lusus conuiujs interdicebatur: Publiciam forte aut Titiam. Nam sumptuarie leges, quibus hanc nonnulli attribuant, de sumptibus, ut opinor, tantummodo cauebant.

f 4

Tarpeia

Tarpeia de multa. Vide Ateria Tarpeia.

Terentia Cassia frumentaria. Tulere M. Terentius Lucullus, C. Cassius C O S S. Anno DCXXC. Vti frumenti alteræ decumæ à prouincijs coemerentur precio in modios HS. trium constituto: item ut ciuitatibus æqualiter imperaretur precio in modios singulos HS. quatuor constituto. Cicero Verrina 5. & 7.

Terentia de legibus consularis imperij. Tulit C. Terentius Arsa Tribun. pleb. Lucretio, Veturio C O S S. Anno CCXC. Vt quinque uiri crearentur legibus de imperio Consulari scribendis, ne ipsi libidinem ac licentiam suam pro lege haberent. Dionysius libro decimo. Liuius libro 3. qui tamen perlatam non fuisse affirmat. Corruptè autem antea Terentilla uocabatur.

Titia de lusu. Tulit. Ne quis in pecuniam luderet, sponsonemue in ludo, nisi qui uirtutis causa susceptus esset, faceret. Martianus l. 3. D. De aleator.

Titia de triumuiratu quinquennali. Tulit P. Titius Trib. pl. Vt Tresuiri Consulari potestate constituendæ Reipub. in quinquennium crearentur, Cesar, Lepidus, & Antonius. Appianus De bell. civil. 4. & Florus epit. CXX.

Titia

Titia de donis & muneribus. Tulit L. Titius, Ne ob orandam causam pecuniam donumue patroni acciperent. Tacit. lib. II. & Ausonius.

Iurisconsulto cui nubit adultera coniux

Papia lex placuit, Julia displicuit.

Queritis unde sit hæc distantia, semiuir ipse

Scantiniam metuens, non metuit Titiam,

Eum notat, qui à clientelis inops, nec donum nec munus ab ullo capiebat.

Titia agraria. Tulit, opinor, Sex. Titius Trib. pleb. M. Antonio, A. Posthumo COSS. Anno DCLIII. Ut uectigal agris publicè assignatis impositum Quæstor colligeret. Cicero lib. 2. De orat. pro Muræna. Valer. lib. 8. cap. 1.

Thoria agraria. Tulit Sp. Thorius Trib. pleb. Ne agri amplius diuiderentur, sed possessoribus in ijs relictis, uectigalia pro ijs penderentur, eaq; pecunia populo diuideretur. τὴν μὲν γὰρ μνηέτι διανεμείν, ἀλλ' εἶναι τῶν ἐχόντων, καὶ φόρος ὑπὲρ αὐτῶν τῷ δήμῳ λιπέταίθεσθαι, καὶ τὰδε τὰ χημάτα χωρεῖν ἐς διανομὰς. Hæc Appian. lib. De bello ciuil. 1. qui subiungit nõ multo post latam fuisse legem qua uectigal illud abrogatum est. At Cicero in Bruto lege Thoria id factum tradit. Sp. Thorius, ait, satis ualuit in populari genere dicendi, is qui agrum publicum uitiosa & inutili lege, uectigali leuauit. Idem præterea in lib. De orat. 2. scribit Lucilium lege Thoria postulatum fuisse, quòd ab eius pecore agri

f 5 publici

publici depasti essent. Corruptè autem apud Appianum Borius legitur, pro Torius: ut alia in hoc genere quàm multa.

Trebonia de Tribunis pl. Tulit L. Trebonius Trib. pleb. Herminio, Virginio C O S S. Anno CCCV. Ut qui plebem Romanam Tribunos pleb. rogaret, is usq; eò rogaret, dum X. Tribunos pleb. faceret. Qua lege Tribunorum cooptatio collegio adempta in populum R. translata est. Liuius lib. 3. & 5.

Trebonia de Cæsare. Tulit A. Trebonius Tr. pleb. Pompeio, & Crasso iterum COSS. Anno DCXC=VIII. Ut Cæsari imperium in Gallia in aliud quinquennium quàm quod ei Vatinia lege concessum erat prorogaretur. Ita Trebonius Senatui successoris mittendi potestatem adimebat. Cic. lib. ad Att. 7. 8. 9. 10. Item Flor. Epit. 105. Plutarch. in Pomp. & Cat. Vticens. Dio libro 39.

Trebonia de Pompeio. Tulit idem. Ut ijs Consulibus Syria & Hispania prouinciæ in quinquennium darentur. Plut. in Pompeio.

Tribunitia lex dicitur quæ de Tribunorum potestate lata est. Festus lib. 17. Homo sacer is est, quem populus iudicauit ob malefictum, neq; fas est eum immolari: sed qui occidit, parricidij non damnatur. Nam lege Tribunitia prima cauetur, Si quis eum qui eo plebiscito sacer

sacer sit, occiderit, parricida ne sit. Quibus uerbis Festus Sacratam Iuniam quam suo loco exposuimus, significat. Cicero Verrina 2. Vident adhuc post legem Tribunitiam unum Senatorem uel tenuissimum esse damnatum. Quibus uerbis Pompeiam legem intelligit.

Tribunitia lex nominatur, à Pomponio dicam, an Triboniano? in l. 2. De orig. iuris, ferè initio. Exactis deinde Regibus lege Tribunitia omnes leges hæ exoleuerunt. At lata ea lex est à Iunio Bruto Consule, non Tribuno: uti Liuius testatur. Rursus quod nonnullis placet, à C. Terentio Arsa Tribuno pleb. latam esse, Lucretio, Veturio C O S S. Anno CCXC. quo anno scribit Liuius latam fuisse legem ab illo, Vt Quinqueuiri crearentur legibus de Imperio Consulari scribendis: non satisfacit. disertè namq; Liuius perlatam eam legem non fuisse affirmat. Cessit, inquit Liuius, ad ultimum maiestati Tribunus pl. & destitit. Videndum ergo an apud Pompeium mendum sit, & legendum **LEGE BRVTI IVNIA.**

Tullia de legationibus liberis. Tulit M. Tullius Cicero Consul cum M. Antonio, Anno DCXC. Ne sicut antea infinitum, sed annuum tempus earum esset. Idem lib. De legib. 2.

Tullia de ambitu. Tulit idem. Ne quis munus gladiatorium biennio quo magistratum petierat, petiturusue

turúsue erat, ederet, nisi ex testamento præstituta die. Ut senatoribus ambitus damnatis aqua & igni ad annos decem interdiceretur. Ut in plebem pœna grauior esset, quàm lege Calpurnia fuisset. Ut reis morbum excusantibus, pœna certa esset. Cicero pro Muræna, pro Sextio, in Vatim. Dio lib. 37. Dixi munus gladiatorium: cum Munus generatim ludos omnes complectatur, nam quod uir eruditissimus in Sextianam scribit non satis intelligenter fecisse, qui illud in Verrem Vllum munus aeditatis, de ludis dictum existimarunt, suaq; in scripta retulerunt. Videamus ne Suetonius nobiscum faciat, qui in Nerone, Vespasiano, Domitiano & alibi perspicue munus dixit, cum de gladiatoribus sentiret. Sed Cicero De off. 2. dubitandi causam adimit. Crassus, inquit, functus est Aeditio maximo munere. Munus autem id erat, quia suis impendijs ludos dabant.

V

V Aleria de prouocatione & libertate populi. Tulit P. Valerius Poplicola COS. solus, Bruto collega mortuo, Anno CCXLIII. Ut aduersus omnes magistratus, ad populum prouocationis esset. ne quis magistratus ciuem R. aduersus prouocationem uerberare, aut necare, aut pecunia multare uellet. Ne quis Romæ imperium haberet, nisi cui à populo datum esset, sacrumq; esset cum bonis caput eius qui regni occupandi consilia inisset. Ut capitale esset, si quis iniussu populi magistratum adijisset. Ut quinque bouum & duarum ouium multa esset. Ut pecunie publicæ in æde Saturni recondiderentur, duoq; ararij Quæstores

stores

stores crearentur. Vt plebs à portorijs & tributis præstandis liberaretur. Liuius lib. 2. Dionys. lib. 5. Plut. in eius uita. Val. Max. lib. 4. cap. 1. Pompon. De orig. iur.

Valeria de prouocatione. Tulit L. Valerius Consul cum M. Horatio, Anno CCCIII. Ne quis ullum magistratum sine prouocatione crearet: qui creasset, eum iusq; fasq; esse occidi, neue ea cædes capitalis noxæ haberetur. Liuius lib. 3. Dionys. 10. Eodem anno lata fuerat Duilia, qua de Consulibus tantum cauebatur. Vide Horatia.

Valeria de prouocatione. Tulit M. Valerius COS. cum Q. Appuleio, Anno CDLIII. Ne quis qui prouocasset, uirgis cederetur, securiue necaretur: si quis aduersus ea fecisset, improbe facturum. Liuius lib. 10. Diligentius, inquit, quam aliæ sancta est. tertio tum post Reges exactos lata, semper à familia eadem.

Valeria de ære alieno. Tulit L. Valerius Flaccus COS. cum C. Cinna in Marij demortui locum suffectus, Anno DCLXVII. Vt creditoribus quadrans solueretur. Paterculus lib. 2.

Valeria de Syllæ dictatura. Tulit L. Valerius Flaccus Interrex à Senatu proditus, destituta Consulibus ciuitate Carbone & Mario interfectis. Vt L. Sylla perpetuus Dictator Reip. constituenda causa crearetur, & quæcunq; is aut tanquam Consul, aut tanquam procon-

proconsule gessisset, rata essent. Cicero Verrin. 4. in
Rullum, Appian. De bell. ciuil. 1.

Valeria de proscriptis. Tulit idem. Ut eorum
bona ueneant, qui proscripti sunt: aut eorum qui in ad-
uersariorum praesidijs occisi sunt. Ut proscriptiones
uenditionesq; ad diem Cal. Iuniarum fiant. Cicero pro
Sex. Roscio. ubi contumeliose in Syllam, utrum Vale-
ria an Cornelia dicenda sit, nescire se scribit. In Verri-
na 3. caput Corneliae memoratur. Ne quis testamento
proscriptum iuuaret. Sed ego neq; à Valeria, quae no-
mine sic dicebatur, cum re ac ueritate esset Corne-
lia; id abiudico: neq; ad uerba, sed sententiam legis
id refero. nam si aqua & igni eis interdictum erat,
nihil magis testamento, quam inter uiuos eis largiri
licebat.

Valeria de iure ciuitatis. Tulit Q. Valerius
Tribunus pl. L. Martio, Sex. Iulio COSS. Anno DC-
LXII. Ut de ijs qui socios ius ciuitatis appetentes clam
palamue iuissent, quaestio haberetur. Appianus libro
De bello ciuil. 1.

Valeria de defectione militum. Tulit M.
Valerius Coruus Dictator, Anno CDXII. Ne cui mi-
litum secessio quam metu supplicij fecerant, quum de Ca-
pua quae ipsorum praesidio commissa erat occupanda
conspirassent, eorumq; consilium detectum esset, fraudi
esset. Liuius lib. 7.

Valeria

Valeria de iure suffragij. Tulit C. Valerius Tappo Tribunus pleb. Valerio, Liuius COSS. Anno DLXV. Vt Formianis, Fundanis, Arpinatibus suffragij latio (nam antè sine suffragio habuerant ciuitatem) esset. Liuius lib. 38.

Varia maiestatis. Tulit Q. Varius propter obscurum ius ciuitatis Hybrida cognominatus, Trib. pl. aduersus intercessionem collegarum. Vt quæreretur de ijs quorum opera consilio socij contra populum Romanum arma sumpsissent. Asconius in Orat. Pro Scauro, & pro Cornelio: & in iisdem Tullius. Val. Max. lib. 8. cap. 6. Cicero Tuscul. 2. & in Bruto.

Vatinia de Cæsaris prouincijs. Tulit P. Vatinius Trib. pl. C. Cæsare, M. Bibulo COSS. Anno DCXCIII. Vt C. Cæsari Gallia Cisalpina cum Illyrico in quinquennium sine senatus decreto, & extra sortem mandaretur. Vt ij quos in lege nominabat, Legati, sine Senatus decreto, cum Cæsare proficiscerentur. Vt eidem pecunia ex ærario ad exercitum attribueretur. Vt idem coloniam Nouumcomum deduceret. Tranquillus Cæsare. Pro Balbo, & epist. ad Lentulum. Sallustius in Iugurth. Plutarchus in Vita. & præsertim Cicero in Vatiniana hoc loco, Eripuerisne Senatui prouinciæ, & cet. quo ex loco coniecturam capio locum illum in media Oratione corruptum esse, ubi sic legitur, Eripuerisne partes illo tempore charissimas, partim à Cæsare, partim à publicanis: legendumq;

Partim

Partim à Senatu. Vt partes intelligantur subministranda de pecuniæ, cum Senatus ærarij dispensationem haberet, publicani sæpe Remp. pecunia iuuarent. Mendum ex nota Se. ortum uidetur, pro qua imperitus scriptor Cæsare reposuit.

Vatinia de repetundis. Tulit idem. Vt qui repetundarum reus esset, ei alterna consilia reijcere liceret. Cicero in Vatin. ubi Commodiorem conditionem reiectionis, pro Contentionem legendum arbitror.

Velleia de hæredum institutione. Vide Iunia Velleia.

Villia annalis. Tulit L. Villius Trib. pleb. L. Manlio, Q. Fulvio COSS. Anno DLXXIII. Quot annos nati, quemq; magistratum peterent, caperentq; L. lib. 40. Villius autem Carolus Sigonius uir doctiss. reposuit pro Iulius. Hanc legem significat Ouid. in Fastis, quum ait,

Iura dabat populo senior, finitaq; certis
Legibus est ætas, unde petatur honos.

Annus autem fuit Quæsturæ quidem non ante XXVII.
Tribunatus XXX. Aedilitatis XXXVII. Præturæ
XL. Consulatus XLIII.

Viscellia de libertinis. Tulit (opinor) L. Viscellius Varro COS. cum C. Foteio, Anno DCCLXVIII.
Ne libertinis hominibus qui ius annulorum aureorum adepti

adepti non erant, eos honores qui ingenuorum proprii sunt capere liceret. Impp. l. unica, C. ad leg. Visell l. i. C. Quando prin. act. crim. præiud. Vlpianus cap. Inst. 3. Viscellia tamen ubiq; legitur: mendose. quum Viselliorum familia nota sit. cuius erat C. Visellius Varro, Ciceronis Consobrinus, ut constat ex Bruto.

Vnciaria lex. A Festo nominatur tantum libro 19. uideturq; Duilia Moenia De unciario fœnore significari.

Voconia de mulierum hæreditatibus. Tit lit Q. Voconius Saxa Trib. pleb. Cæpione & Philippo COSS. Anno DXXCIII. Ne qui census esset, uirginem neue mulierem supra quadrantem suorum bonorum hæredem institueret: plûsue cuiquam legaret, quàm ad hæredem hæredesue perueniret. Ne fœminæ ultra consanguineos ab intestato succederent. Cicero Verrina 3. De senect. De finib. 2. Dio lib. 56. Gellius lib. 17. cap. 5. Augustin. lib. De ciuit. Dei 3. Florus in Epit. lib. 41. Vbi Volumnius legitur pro Voconius. Paulus libro Sent. 4.

g

LEGVM

SOLEGV M, QVA
RVM INCERTA SVNT
nomina, recensio.

L Ex semunciarij foenoris. Tulit.
 T. Manlio Torquato, C. Plautio C O S S. Anno
 CDVI. Liuius lib. 7.

Leges de ambitu. Ne quis candidatus nomen-
 clatore in magistratus petitione uteretur. Plut. in Cat.
 Vtic: Vt qui competitorẽ suum ambitus damnasset, pro
 eo substitueretur. Cicero pro Sylla. Vt qui quempiã am-
 bitus damnasset, eius tribum assequeretur. Cicero pro
 Balbo. Vt qui de ambitu damnatus aliũ eodem crimine
 damnasset, in integrum restitueretur. Cic. pro Cluentio.
 Vt accusatori custos apponeretur, qui uideret, quæcũq;
 ad accusationẽ pararet atq; ageret. Plutar. in Cat. Vtic.

Lex de militia. Vt qui ciuẽ ab hoste seruasset, is ab
 Imperatore quercea corona donaretur. Plut. in Coriol.

Lex de carminibus infamibus. Donatus in
 Terentiũ, Sed quum poetæ abuti licentius stylo, & pas-
 sim ledere ex libidine cœpissent plures bonos: ne quis-
 quam in alterum carmen infame proponeret, lege lata,
 siluere. Lex est accepta, chorusq; Turpiter obticuit,
 sublato iure nocendi. Hæc Donatus, ex Horatij lib. De
 arte. Idem etiam in lib. Epist. 2. ad Augustũ legem ean-
 dem

dem, his uersibus significat, *Quinctiam lex
Pœnaq; lata, malo quæ nollet carmine quenquam
Describi. uertere modum formidine fustis,
Ad benedicendum, delectandumq; redacti:
Sed hanc XII. tab. legem esse arbitror, de qua Cic. lib.
4. de Rep. scribit apud August. lib. De ciuit. 2. Eas au-
tem leges peculiarem in librum retuli, quem, si Dei uo-
luntas ferat, absolutis Institut. Commētarijs, perpoliam.*

*Lex de ciuitate Romana. Mutini Libyphœ-
niq; danda, qui quum ab Annone Carthaginensium Im-
peratore cuius præfectus fuerat dignitate sua spoliatus
esset, Agrigentum Romanis prodidit. Liuius lib. 27.*

*Lex de Dictatore. Ne Dictatori equum cōscen-
dere liceret. Plut. in Fabio Max.*

*Lex de C. Seruilio. Tulit. Cn. Seruilio,
C. Seruilio COSS. Anno DL. Ne illi fraudi esset, quod
patre qui sella curuli sedisset, uiuo, quum id ignoraret:
Tribunus pl. atq; Aedilis pleb. fuisset, contra quàm san-
ctum legibus erat. Fuerat autem C. Seruiliij pater annos
X. apud hostes Boios captiuus. Liuius lib. 27. & 30.*

*Lex de comitijs. Ne in comitijs magistratuū ab-
sentium ratio haberetur. Sueton. & Plutar. in Cæsare.*

*Lex agraria paulò post C. Gracchi necem lata,
τὴν γλῶσφὴν ἡμῶν διεφέροντο, ἐξεῖναι τὴν πρῶτην τοῖς ἐ-
χθροῖς. ἀπέειπεν γὰρ ἐν γράμμασι τῶν προτέρων καὶ τόδε. id*

g 2 est

est, Vt liceret ijs qui agrum lege Sempronia possidebāt, uendere. Hoc enim lex Ti. Gracchi uetabat. Appian. lib. De bello ciuil. 1.

Lex lata Papirio, Caruilio COSS. An. CDXL. Vt qui iuniorū non cōuenisset ad Imperatoriū edictū, quiq; iniussu abisset, caput Ioui sacratum esset. Liuius lib. 10.

Leges de comitijs. Ne is qui comitijs præesset, sui rationem in magistratu petendo haberet. Liuius lib. 10. Ne quis inspiciat tabellam, ne roget, ne appellet. Cicero De legib. lib. 3.

Lex ut rei frumētariæ procuratio Sex. Clodio adempta Cn. Pompeio mandaretur. Cic. Pro domo sua. Plut. in uita. Dio lib. 39.

Lex de repetundis. Vt euntibus in prouincias inquirendi in eos caussa, quos repetundarum reos fecerant, certus comitum numerus esset. Vt literæ ex prouincia deportatæ triduo ad Prætorē deferrētur, iudicūq; signis obsignarentur. Vt accusatori sex tantum horæ darentur. Cicero pro Flacco, ubi recentem hanc legem appellat. unde apparet inter Corneliam et Iuliam aliquam fuisse: cum id de neutra intelligi possit.

Lex apud Romanos. Vt neq; libera neq; serua biberet uinum, neq; uerò clarorum uirorum quispiam à pube usq; ad XXXV. annum. Aelianus lib. 2.

Lex de magistratibus. Vt numerus liberorū in candidatis præpolleret. Cornel. Tacit. lib. 2. Videtur legis

legis Papiae Poppeae pars fuisse.

L. de sacerdotijs. Ne duo ex eadem gente idem sacerdotium haberent. Dio lib. 39.

L. pecuniaria. Ne quis in argento uel auro plus LX. HS. possiderent, quam legem Iulius Caesar II. COS. confirmauit. Dio. 41.

Lex de Quæstoribus. Ut Quæstoribus anno confecto redire ex prouincia liceret. Plut. in Gracchis.

Lex de militia. Ut ciues R. annos X. cum usus Reip. postularet, militarent. Plutarch. in Gracchis.

Lex, qua Flaminiæ Dialis sacrorum causa in potestate uiri, cætera promiscuo iure ageret. Tacit. lib. 4.

Lex quæ sumptum sepulchrorum definiebat, et qui eum modum superasset, tanta pecunia quantam præter modum impendisset, multabat. Cic. ad Att. lib. 12. epist. 33.

Lex, P. Scipione, C. Liuiio COSS. lata per unum è Tripl. Anno DCVI. Ut Belli Punici secundi administratio P. Scipioni Consuli mandaretur, ut ex delectibus supplementum conscriberet, uoluntarios quotquot posset à socijs acciperet, et ad reges ac ciuitates literas daret inscriptas populi Ro. nomine. Appian. De bell. punicis.

Lex Castrensis apud Romanos. Quæ pro desertore habet, si quis ulterius secedat, quam unde signa audiri possint. Appian. in Libyco.

8

3

Lex

Lex de Tribunis pl. *Εἰ δὴμαρχος ἐνδέοι ταῖς παραγγελίαις, τὸν δῆμον ἐν πάντων ἐπιλέγειν. Vt si Tribunus nōdum promissa præstiterit, eius imprimis ratio à populo Comitij Tribunitijs habeatur. Appian. De bell. ciuil. 1.*

Lex de triumpho. Ne quis triūpharet nisi qui hostium quinq; millia una acie cecidisset. Val. Max. lib. 2. cap. 3. & Dio lib. 37. Vt solis Cōsulibus & Ducibus triumphare liceret. Plutarch. in Pomp. & Caton. Vtic. Ne qui triumphaturus erat, ante triumphum urbem introiret. Plut. in Pomp.

Lex de trigeminis. *ἢ κελύσσα, οἷς γέρονται τρι δύμοι παῖδες, ἐν τῷ δημοσίῳ τὰς τροφὰς τῶν παίδων χορηγεῖν μέχρι ἡβῆς. Vt quibus trigemini liberi nati erant, ijs ad alendos pueros sumptus de publico, supeditetur. Dionys. lib. 3. qui propter Horatiorum laudem, eam latam, suoq; adhuc tempore obseruatā scribit.*

Lex de uacatione. Appian. De bello ciuil. lib. 2. sic scribit, οὕτω δὴτι ῥωμαίοις ἐπίφοβα, ὡς νόμῳ τῶν περὶ ἀστράσειας ἱερέων καὶ γέροντων ἐγγραφεῖναι, πλὴν εἰ μὴ κελτινὸς πόλεμος ἐπίοι, τότε ἢ καὶ γέροντας καὶ ἱερέας στρατεύεσθαι. Vsq; eo, inquit, Galli Romanis terribiles & formidolosi sunt, ut in lege de uacatione militie, quæ sacerdotibus & senib. permittitur, illud ascriptum sit, nisi si bellum Gallicum exoriatur. tum enim et senes & sacerdotes in militiam proficisci. Liuius quoq; lib. 8. tradit, exorto tumultu Gallico, Mamercum COS. iussum scribere exercitū sine ulla uacationis uenia. quin
opifi-

opificū quoq; *wulgus*, & *sellularij*, minimè militiæ idoneum genus, exciti dicuntur. Idem præterea lib. 10. Vbi de eodem nuncio commemorat, *Senatus*, inquit, *Iustitia* indici, delectum omnis generis hominum habere iussit, nec ingenui modo, aut iuniores sacramento adacti sunt: sed seniorum etiam cohortes factæ, *Libertiniq;* cēturiati. *Plutarch.* præterea in uita *M. Marcelli*, de Gallis loquens: ὅς μάλιστα, inquit, ῥωμαίοι δειῖσαι δολιῶσιν, ἄτε δὴ καὶ τῆν πόλιν ὑπ' αὐτῶν ἀποβαλόντες, ἐξ ἐνεῖνδ ἢ καὶ θέμενοι νόμον, ἀτελεῖς εἶναι στρατείας τῶν ἱερέων, πλὴν εἰ μὴ γαλατῆιδος πάλιμ ἐπέλθοι πόλεμος. Id est, Quos maxime Romani metuisse uidetur, quippe à quibus urbe pulsati aliquando fuerant, ac iam tum legem tulerant, ut uacatio militiæ sacerdotibus esset, præterquã si rursus bellum Gallicum exoriretur. Item in *Camillo*: ὅτῳ ἢ οὐρ ὁ φόβος ἦν ἰσχυρὸς, ὥστε θέσθαι νόμον ἀφεῖσθαι τῶν ἱερέων στρατείας, χωρὶς ἄρ' μὴ γαλατῆιδος ἢ πόλεμος. Id est, Tantus erat Gallorum motus, ut legem Romani tulerint, ut sacerdotes militiæ uacationem haberent, præterquam si bellum Gallicum exoriretur. Tumultu tamen, non bello Gallico, hanc fuisse consuetudinem, *Cicero Philippica octaua* docet, his uerbis: Grauius autem esse tumultum, quàm bellum, hinc intelligi potest, quod bello Gallico uacationes ualent, tumultu non ualent. Huius legis etiam in ea pro *Fonteio* meminit.

F I N I S.

Pag. 15. uers. ult. pro *Diodorus* lege *Dio*.

E P I S C O P.

Dach
ic Corn
quod
his fol
57.
over
pitan

111

110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120.
121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130.
131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140.
141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150.
151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160.
161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170.
171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180.
181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190.
191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200.
201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210.
211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220.
221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230.
231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240.

10

